

info 2024

Představujeme

Václav Brynda ml.

Vážení čtenáři, tentokrát bychom vám rádi představili posilu do našeho konzultantského týmu Václava Bryndu mladšího, který se u nás ve firmě zaměřuje na kvalitu objemných krmiv a s tím spojený prodej silážních inoculantů.

Můžeš nám prosím Vendo o sobě něco říci?

Letos mi bude 26 let, narodil jsem se v Rychnově nad Kněžnou a svůj dospívající život jsem prožil poblíž Verměřovic v malebném městě Jablonné nad Orlicí, kde jsem vystudoval základní školu. Následně jsem pokračoval na Gymnázium v sousedním Letohradu, které jsem taktéž zdárně dokončil.

Po maturitě jsem si podal přihlášku na Českou zemědělskou univerzitu do Prahy a tím, že na Technické fakultě tehdy nepovažovali přijímací řízení za nutné, šel jsem tam. Po pěti letech jsem ji zdárně dostudoval. Bakalářskou i diplomovou práci jsem psal na téma porovnání konvenčních a robotických dojíren. V té bakalářské jsem se věnoval hlavně představení a porovnání všech typů dojířících zařízení. V diplomové práci jsem popsal porovnání a hodnocení robotických dojířících zařízení. Zde jsem se hlouběji ponořil i do problematiky na chovech a získal jsem tak své první zkušenosti.

K mým největším koníčkům patří sjezdové lyžování, kterému jsem se věnoval i závodně. Nyní spíše preferuji horolezectví, box a poměrně nový sport na vodě, wakeboarding. Jsem čerstvě ženatý, tedy mým dalším "koníčkem" je má žena Kateřina. Do naší rodiny patří i další člen, labrador Darky.

Od malička byl jedním z mých největších vzorů můj otec. Jeho práce a úspěchy ve VVS se mi líbily a vždy jsem si představoval, stejně jako někteří moji sourozenci, které mám čtyři, že budeme pracovat jako on. A tak mé cesty po vysoké škole směřovaly přímo do VVS. Zároveň na vysoké škole jsem pracoval v online prostředí a tyto své zkušenosti se nyní snažím zužitkovat

pomalů na našem e-shopu Premin.cz.

Nejdříve byla má úloha jasná: vrtání silážních jam a odběr vzorků pro naši laboratoř, což je ostatně velká náplň mé práce dodnes. Díky této práci a konzultaci s našimi dalšími zookonzultanty jsem se dostával více a více do problematiky objemných krmiv. Následně přišlo léto, které jsem strávil s Dr. Jiřím Krátkým v zasedací místnosti, kde jsme probírali konzervaci dopodrobna. Jirka mě vzal na první schůzky a návštěvy našich zákazníků.

Poté, co jsem zhruba pochopil, jak to správně na jamách funguje a co je vše zapotřebí, jsem strávil i několik dní při sklizních. Tím jsem se v problematice pěstování, konzervace a skladování objemných krmiv začal orientovat a mohl jsem i pomalu nabízet naše produkty Formasil.

Věřím, že díky neustálému vzdělávání, a to hlavně s našim "matadorem" Ing. Josefem Snopkem, budu za několik let opravdovým odborníkem nejen na objemná krmiva a budu moci plnohodnotně radit našim zákazníkům.

Šimon Holík

S VVS již spolupracuji 4 roky na rozvoji zambijského trhu a momentálně jsem se začal pohybovat po farmách na jižní Moravě, tak je nasnadě i moje představení pro ty, kteří mě ještě neznají.

Už jako mladý jsem se hodně zajímal o zvířata a tenhle zájem se krystalizoval nejprve v mých jezdeckých snahách a následně i studiem na Veterinární Univerzitě v Brně. Dlouhodobě mě to táhlo ke koním a následně k dalším hospodářským zvířatům. Nejvíce ke skotu a prasatům, tím směrem jsem směřoval i svoji praxi. U chovatelského střediska Impuls jsem absolvoval moje první krůčky v reprodukci a embryotransferu skotu a následně jsem, po dokončení studia na mojí alma mater v roce 2017, pokračoval za dalšími zkušenostmi hned do Afriky. Přesněji do Zambie.

V Zambii jsem se stal o projekt ministerstva zemědělství pod Mendelovou univerzitou a firmou Agriserve agro. Pracoval jsem jako manažer farmy a začátky pro mě byly náročné. Bylo to přeci jen nové prostředí a zkušenosti co jsem získal během praxe na vysoké škole mi velice pomohly, ale bohužel to nestačilo. V Zambii jsem se setkal se spoustou nových nemocí a nástrah. Absolvoval jsem tedy praxi ohledně Afrických nemocí na Jihoafrické univerzitě pod DVM Danie Odendaal a v Zambii jsme si rozšířili, spolu s DVM JG Nel, svoje vědomosti ohledně synchronizačních programů díky DVM Lucas Cutaia z firmy Syntex. Tyto praxe mi pomohly rozšířit obzory pro následující léta a moje snažení v Africe.

Po skončení českého projektu jsem pokračoval ve spolupráci se společností Agriserve agro další dva roky. Během těchto dvou let jsem byl schopen nabrat spoustu zkušeností ohledně farmaceutických přípravků, veterinární péče a reprodukce skotu. V roce 2018 jsme uspořádali spolu s Jiřím Novákem expedici do Mala-

wi kvůli projektu inseminací místního dobytka s inseminačními dárkami z Evropy, konkrétně se tento projekt týkal zhruba 70 farmářů dohromady s 2000 kusy dobytka. Také jsme společně absolvovali výpravu do Demokratické republiky Kongo na analýzu nemocí a poradenství ohledně preventivních programů ve stádu 30,000 kusů na farmě s 45,000 hektary. Odebírali jsme vzorky krve k testování na IBR, BVD, Brucelózu, Tritrichomonas foetus, Campylobacter foetus, clostridiové onemocnění a pasteurelózy. Tyto vzorky jsme osobně převáželi na testování do JAR ve spolupráci s DVM JG Nel. Během mého působení v této firmě jsme také importovali více jak dva kontejnery léčivých přípravků z Číny a registrace byla provedena pod mým vedením s mými návrhy komerčních pojmenování v Zambii pod společností Alfa group. Každoročně jsme s firmou Agriserve agro vystavovali na výstavě Agritech expo, kde jsem se taky setkal poprvé s VVS, jmenovitě s naším panem inženýrem, Václavem Bryndou starším.

Pod jeho vedením jsem založil firmu VVS Zambia v roce 2019 a nadále pokračujeme ve veterinárním, reprodukčním poradenství s přidavkem toho krmivářství. Od roku 2019 do teď, jsme inseminovali přes 2,000 krav, vakcinovali více než 10,000 kusů dobytka a zkrmlili stovky tun krmných premixů. Mimo tyto fyzické stopy jsme také zanechali stopu v podobě výuky místních farmářů, kterých již bylo taky přes 500. Každoročně vozíme 10 kontejnerů do Zambie a stále se účastníme té osudové výstavy, Agritech.

Mimo jiné vlastním v malém městě Chongwe kousek od hlavního města Lusaky takovou malou farmu se 150 prasaty TN70 a 10 kusy dobytka, které jsou kříženci místního plemene tuli a našeho českého strakatého skotu. Máme tam i tři včelíny a také různé druhy citrusů, manga a avokáda, pár slepic, aby se naši trochu měli. A samozřejmě nemůže chybět i okresní přebor a fotbalový tým VVS a Four Pigs Zambia. Zambie je krásná země, ale život je tam náročný, i přes dobrotu místních, a žít tak daleko o rodiny nemá dlouhého trvání a doufám, že budu schopen přispět svojí trochou, jak se to tak říká, do vínku nejen zambijské VVS, ale i té české.

O čem se píše...

Telata jsou v ZOD Branice postupně odstavena ve věku:

- a) 70 dní
- b) 80 dní
- c) 90 dní

Čtěte na str. 4

V rodinném podniku Jasanka se podařilo meziročně navýšit nádoje:

- a) o 725 kg, respektive 2,50 kg
- b) o 1051 kg, respektive 3,62 kg
- c) o 1494 kg, respektive 5,15 kg

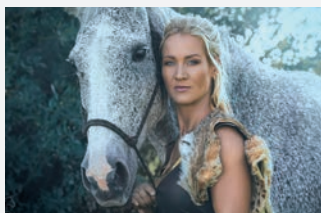
Čtěte na str. 7

Cílem pro získání pasivní imunity telete je příjem kolostrálních protilátek v množství:

- a) alespoň 300 g
- b) alespoň 200 g
- c) alespoň 100 g

Čtěte na str. 11

Hřebčín mezi lesy se nachází:

- a) na Pardubicku
- b) na Chrudimsku
- c) na Svitavsku

Čtěte na str. 15

Ideální dávka objemných krmiv pro koně je:

- a) 1-1,5 % z ž. hm.
- b) 2-3 % z ž. hm.
- c) 3-3,5 % z ž. hm.

Čtěte na str. 18

Skokanem roku v soutěži Mléčná farma roku 2023 byla H farma:

- a) Pavlov podniku ZERAS, a.s.
- b) HOD Dolní Heřmanice
- c) VOD Stěbořice

Čtěte na str. 24

Úvodník

Vážení chovatelé,
dostává se Vám do rukou další vydání našeho časopisu VVS Info. Rok 2023 je rokem poklesu realizačních cen mléka. Zároveň jsme zažívali širokou diskusi o vlivu potravin na vysokou inflaci, respektive na její vývoj v čase. Společenská diskuse o zelených tématech, o vlivu zemědělství či chovu skotu na životní prostředí se vede napříč státy Evropské unie. Tady čeká zástupce zemědělských nevládních organizací, úředníků, politiků ale i nás všech hodně práce; musíme si vysvětlovat svá stanoviska, názory a potřebu stability podnikání v různých zemědělských oborech. Vyhraněné postoje ani laciná rychlá řešení udržitelnému rozvoji nepomohou.

VVS se snaží na různých úrovních či akcích napomáhat chovatelům jak ve výživě či poradenství na stájích, tak ve vzdělávání ošetrovatelů či managementu farem. Proběhla řada tradičních seminářů ale i návštěv s různými odborníky na vašich podnicích. Zájem je pochopitelně vždy věnován produkčním skupinám dojnic či výkrmu masných plemen skotu. My jsme ale více než kdy jindy věnovali odchovu telat, který bývá někdy zanedbáván. Podobně se průběžně věnujeme objemným krmivům, na jejichž kvalitě závisí produkční či zdravotní ukazatele chovu. Významně ovlivňují náklady na celý chov, na krmiva či zisk nebo ztrátu z výroby mléka. V reportážích si přečtete, jak se daří na vybraných chovech.

V tomto čísle najdete ale i odborné články z oblasti myslivosti, chovu koní. Formu hledáme nejen na farmách, ale i na sportovních akcích s vámi, s partnery VVS. Doprovázíme vás na tuzemských výstavách či akcích, ale i cestách na zahraniční farmy.

Milí čtenáři, přeji vám příjemné čtení tak trochu průřezem některých našich ročních aktivit. Přejme si odvahu a zdravý selský rozum v přijímání velkých či malých správných a důležitých rozhodnutí našeho profesního i osobního života.

Jiří Burdych

Efektivní odchov telat

Zeos Vesce s.r.o.

Zemědělský podnik Zeos Vesce s.r.o. se nachází 3 km od města Moravské Budějovice. Společnost spadá do uskupení Rhea Holding. Toto uskupení sdružuje několik společností, které působí v několika oborech. Všechny subjekty spojuje stejná koncepce, filozofie a vlastnická struktura.

V současné době Rhea Holding obhospodařuje 22 000 hektarů na jižní a jihozápadní Moravě, na jižním Slovensku a v jižních Čechách.

Zeos Vesce se zabývá hlavně výrobou mléka. Hlavní zootechnička paní Ing. Petra Poulová se spolu se svými kolegyněmi a kolegy se stará o 200 kusů dojníc. Dojnice plemene Holstein jsou dojeny roboticky, což má svoje výhody i nevýhody, jako všechno. Ing. Poulová si velmi dobře uvědomuje, že moderní vzdušné stáje pro dojnice a kvalitní objemná krmiva nejvíce ovlivňují mléčnou užitkovost. Tak i nové teletníky s mléčnými automaty a kvalitní mléčná náhražka nejvíce ovlivňují kvalitu odchovu telat. Ve Vescích si uvědomují, že bez dobře odchovaného telete není dobrá jalovice a nemůže být dobrá kráva. Celý areál farmy je vybudovaný nově, to se projevilo na kvalitě odchovu a do značné míry zjednodušilo práci s telaty. Telata zde dosahují denního přírůstku 850-1100 g. Jak bylo řečeno bez kvalitní mléčné náhražky to nejde. Touto náhražkou je již 5. rok používaný Multimilk Vital. Tato mléčná náhražka, která se vyznačuje vysokou kvalitou surovin perfektní rozpustností a nulovou sedimentací. Telata jsou odchovávána v boudách a to do 10. dne. Od 10. dne se přesouvají na krmný automat. Paní Poulová a ostatní ošetřovatelé svým kladným přístupem dosahují již zmíněného přírůstku. Velmi dobré jsou i hodnoty úhynu, který je 0,5 % za rok. Odstav probíhá v 69. dnu. Koncentrace mléčné náhražky je 15 % v nápoji.

Zeos Vesce už 5. rokem spolupracuje s firmou VVS Veřměřovice.

ZOD Branice

Zemědělské obchodní družstvo Branice se nachází v obci Stehlovice, která se vyskytuje v jižních Čechách. Obec leží v malebném údolí Jetického potoka na úpatí vrchu Skalice, vzdálené 8 km od Milevska. Skalice je rovněž nejvyšším místem v okolí s nadmořskou výškou 531 m. Zemědělské obchodní družstvo Branice se zabývá tradiční zemědělskou výrobou, jak rostlinnou tak i živočišnou. Družstvo obhospodařuje cca 900 ha půdy a v živočišné výrobě se zaměřují hlavně na výrobu mléka. Chovají zde zhruba 620 ks dobytka a z toho mají v produkci 250 dojníc českého strakatého plemene.

Telata jsou po narození přemístěna do individuálních boxů, kde dostávají do 2 hodin po otelení 3-3,5 l mleziva od vlastní matky. Kvalitu mleziva si zootechnici měří pomocí refraktometru a první mlezivo, které je podáváno telatům po narození má nejnižší hodnotu 23 Brix. Druhé napojení je poté do 8 hodin. Následně 5 dní dostávají směsné mlezivo a poté přecházejí na mléčnou krmnou směs Multimilk Vital v koncentraci 150 g na 1 nápoje, která je telatům zkrmovaná dvakrát denně v dávce 4-4,5 l z kyblíků s dudlíky. Od 3. dne dostávají po hrstech kvůli postupnému návyku granulový starter. Po 10 dnech jsou přemístěny do společných kotců na mléčné automaty v novém teletníku, kde si po měsíci zvykají postupně na TMR. Odstav je postupný, trvá zhruba 14 dní a od mléka jsou telata odstavena v 90 dnech. Tento systém odchovu a krmení v novém znamená téměř nulové ztráty na telatech.

Agrodružstvo Blížkovice

Družstvo se nachází v okrese Znojmo nedaleko Moravských Budějovic. Disponuje 6 000 ha orné půdy, kde se pěstuje především pšenice, řepka, kukuřice a pro tržní účely ječmen, hrách a sója. Dalších 500 ha potom připadá na trvalé travní porosty. Chovají zde 700 ks skotu holštýnského plemene. Vše začíná u telat, která jsou do dvou hodin po narození napojena 3 litry mleziva a do dalších 6 hodin dostávají minimálně 2 l mleziva. Kvalita mleziva je pravidelně měřena refraktometrem a následně probíhá kontrola odběrem krve. Do 7. dne po porodu jsou napájena směsným mlékem smíchaným s mléčnou náhražkou v dávce 2 x 3 l. Od 7. dne přechází čistě na mléčnou náhražku Multimilk Premium, která se dále krmí do 14. dne věku, kdy jsou telata přesouvána na mléčné automaty. Mají zde k dispozici 3 mléčné automaty s 6 výdejními místy ve skupinách po 16 ks. Do 1 měsíce věku přijímají 9 litrů náhražky, od 30. dne 10 litrů a od 40. do 60. dne mají k dispozici 12 l náhražky. Mléčná výživa je ukončena ve stáří 71 dnů. Starter je předkládán od 5. dne věku a od 2 měsíců věku přechází na starter slamnatý. Po přechodu na Multimilk Premium si zootechnici pochvalují zlepšení zdravotního stavu a výborné přírůstky.

Z našich farem

Když do stáje zavane svěží vítr

ZOD Delta Štípa, družstvo, hospodaří nedaleko Zlína. Původně polnosti v okolí patřily šlechtickému rodu Seilernů, známému především díky zámku Lešná, který nechal Kristián August jako letní sídlo postavit koncem 18. století.

V roce 1946 vzniklo ze zaměstnanců velkostatku Seilernů Strojní družstvo zaměstnanců dvora Štípy, které se v roce 1952 změnilo na JZD. Jako nástupnická organizace bylo po sametové revoluci v roce 1993 založeno ZOD Delta Štípa, družstvo, a následně v roce 2000 jeho dceřiná samostatně hospodařící společnost AGRODELTA, s. r. o., zabývající se rostlinnou a živočišnou výrobou. Společnost obhospodařuje 890 ha zemědělské půdy v katastrech obcí Štípa, Kostelec, Veliková, Hvozdná, Ostrata, Lukov a Březová. Z uvedené výměry patří 820 ha orné půdě a 70 ha trvalým travním porostům. Pro letošní sklizeň zaseli 300 ha obilnin, 270 ha kukuřice a 130 ha ozimé řepky. Vojtěšce, která rostla na ploše zhruba 100 ha, se zde v posledních letech příliš nedařilo, a proto došlo na podzim k jejímu zaorání a výměně za jetelotrávy. Od tohoto kroku si v Agrodeltě slibují lepší výnosy objemného krmiva pro potřeby živočišné výroby. Dvacet hektarů zemědělské půdy slouží také k produkci travního semene.

O živočišné výrobě jsme si povídali se zootechnickými Ing. Petrou Vaňkovou a Ing. Vendulou Dořmanovou. Obě mladé ženy do podniku nastoupily teprve před několika lety a spolu s nimi zde začalo období řady změn a zkoušení nových opatření, které již nesou své ovoce v podobě zvýšení produkce mléka a jeho kvality.

Farmy Hvozdná a Štípa

Podle Ing. Petry Vaňkové chovají ve společnosti Agrodelta na dvou farmách skot holštýnského plemene, a to v černé i red variantě. V malém počtu kusů je zde zastoupen také český strakatý skot a jeho kříženci. Aktuálně mají ve stádě 500 zvířat, z nich je 255 dojnic. Na farmě v Hvozdně jsou ustájeny vysokobřezí jalovice a krávy, krávy po otelení, telata a krávy v produkční stáji. Jalovice se ve stáři 11 měsíců stěhují na farmu do Štípy, kde se připouštějí. Jalovice holštýnského plemene

V hlavní produkční stáji jsou vysokoprodukční dojnice krmeny třikrát denně, na konci laktace dvakrát denně, v průběhu dne se krmivo přihruje

Zootechničky Ing. Petra Vaňková (vlevo) a Ing. Vendula Dořmanová s výživářem VVS Verměřovice, s. r. o. Ing. Jiřím Vojkovským rády spolupracují

se inseminují po dosažení věku 13 měsíců a hmotnosti 400 kg a jalovice českého strakatého skotu nejdříve ve věku 12-15 měsíců. K vyhledávání říje používají aktivometry, dvakrát denně zootechničky také obcházejí stáje a zjišťují aktuální stav a chování zvířat vizuálně. Denně zajišťují na farmu inseminační technik. „Na první a druhou inseminaci používáme u jalovic sexované inseminační dávky, u krav zatím jen na vybrané kusy. Při první inseminaci jalovice zabřezávají ze 48 %, při druhé je výsledek 61 % a průměr zabřeznutí po všech inseminacích je 55 %. První otelení je v průměru ve věku 23,4 měsíce. První inseminace u krav má úspěšnost 36 %, průměrné mezidobí je 377 dnů, servis perioda 126 a inseminační interval 56 dní,“ shrnula Vendula Dořmanová.

Ve třetím měsíci březosti se jalovice přesunují zpět do Hvozdné. „V minulosti jsme jalovice i prodávali, ale loni i letos jsme je naopak museli dokupovat. Býčky nevykrmujeme, ve

věku dvou měsíců je prodáváme,“ poznamenala Petra Vaňková.

V dojárně 2 x 10 side by side z roku 2012 probíhá dojení dvakrát denně. Jak mi sdělila Petra Vaňková, přemýšlejí o rekonstrukci produkční stáje a zakoupení dojících robotů, zatím si však vybírají vhodnou technologii. Před dojením používají na dezinfekci vemene dvojité predip a přešli z praných na papírové utěrky. V podniku funguje u všech kategorií zvířat stelivový systém se slámou. V produkční stáji jsou dojnice umístěny v boxech, telata se chovají do věku osmi týdnů individuálně v boudách na venkovní ploše, a poté se stěhují do „školky“. K vyhrnování v produkční stáji slouží automatické lopaty, na teletníku, v porodně a ve Štípě u chovných jalovic se vyhrnuje kompletně dvakrát týdně a současně se naveze nová podestýlka. Lože se dezinfikují vápněním. U vysokobřezích jalovic a suchostojných krav se vyhrnuje jedenkrát denně, také se každodenně přistýlá.

Zvýšení užitkovosti

Poslední dobou mají v Agrodeltě důvod k radosti, parametry užitkovosti dojnic se rapidně zlepšily. „Udělalí jsme vítr ve stáji, poslali jsme kolem 40 dojnic na jatka, zlepšilo se welfare a dojivost šla hned nahoru,“ pochválila situaci Petra Vaňková. Opatření ke zlepšení užitkovosti probíhala postupně zhruba dva roky. Probírku stáda dlouho odkládali, rozhodujícími kritérii pro brakaci byla dojivost a stav paznehtů. Snížil se počet dojnic v produkční stáji, což přispělo k větší pohodě zvířat, nakoupili jalovice a stádo se omladilo. Pro porovnání - dojivost podle KU v roce 2020 činila 8805 kilogramů na krávu a rok, za posledních 12 měsíců je to 10 000 kilogramů mléka. Podle květnových rozborů byla dojivost na zapojenou na úrovni 30 kg a na kontrolovanou 35 kg. Složky v mléce

Dojírna 2 x 10 side by side v podniku slouží od roku 2012

Ing. Jiří Vojkovský při kontrole siláže

činily 3,55 % bílkovin a 3,7 % tuku. Počet somatických buněk byl na úrovni 170 tisíc na jeden mililitr mléka. Mléko se z tanku o objemu 5000 a 6000 litrů denně odváží do mlékárny Brazzale Moravia, a. s., přičemž průměrná dodávka je 7500 l mléka, zchlazeného na teplotu 4-5 °C. V době lockdownu se lidé naučili kupovat mléko z mléčného automatu, do kterého se každý den stáčí dalších 200 l mléka. S novými zootechnickými novými výživář Nedíl-nou součástí opatření ke zlepšení užitkovosti je samozřejmě výživa. S novými zootechnickými, které chtěly zkusit řadu věcí jinak, přišel i nový výživář, Ing. Jiří Vojkovský, ze společnosti VVS Verměřovice, s. r. o. Z hlediska výživy jsou zvířata rozdělena do šesti skupin - vrchol laktace, suchostojné krávy a vysokobřeží jalovice, příprava na porod, konec laktace, chovné jalovice a telata od šesti do jedenácti měsíců. Podle slov Jiřího Vojkovského jsou pro skupinu dojců v laktaci produkční krmné dávky sestaveny pro vrchol a konec laktace, přičemž zhruba ¾ stáda je krmena vrcholovou krmnou dávkou a ¼ koncovou krmnou dávkou. Krmná dávka pro krávy na vrcholu laktace je složena z kukuřičné siláže (většinou vojtěškojetelotrávy), sena, melasy, směsi (pšenice, ječmen, kukuřice, sójový a řepkový extrahovaný šrot, soda, sůl, vápenec a chráněný tuk) a minerálního doplňku. Krmná dávka obsahuje 24,6 kg sušiny na kus a den. V hlavní produkční stáji probíhá krmení u vysokoprodukčních dojců

tříkrát denně, dojnice na konci laktace jsou krmeny dvakrát denně, v průběhu dne se krmení přehrabuje. Krmné dávky pro jednotlivé skupiny krav zajišťuje míchací krmný vůz. Suchostojné krávy dostávají stejnou krmnou dávku jako vysokobřeží jalovice, v posledních třech týdnech jsou v rámci přípravy na porod zařazeny do krmné dávky aniontové soli. Věk jalovic při prvním otelení je v současné době 23,4 měsíce (v lednu 2021 byl 24,1 měsíce). Další skupinou jsou chovné jalovice do věku 18 měsíců a poslední skupinou telata, která jsou krmena dvakrát denně mléčnou náhražkou + mšlí starterem. Postupný odstav telat začíná v šesti týdnech. Od zhruba 50. dne věku si telata zvykají na slamatý starter, který se krmí do čtyř měsíců věku. Následuje TMR, kterou telata dostávají do věku 11 měsíců. Zde je potřeba ohlídat, aby přechody mezi jednotlivými krmivy byly postupné. Samostatnou kategorií jsou čerstvě narozená telata, která dostávají po porodu tři litry mleziva od vlastní matky, nebo zmrazené mlezivo a kolostrální pastu. Druhý až pátý den jsou dvakrát denně krmena čtyřmi litry tranzitního mléka a od šestého dne dostávají dvakrát denně mléčnou náhražku v dávce 1,2 kg/den. Od šesti týdnů obsahuje jejich krmná dávka tři litry mléčné náhražky, krmení probíhá dvakrát denně, přidává se také slamatý starter. Postupně se množství mléčné krmné směsi snižuje. Podnik má velkou výhodu v podobě naddimenzovaných skladovacích

kapacit, ať už jde o suché složky krmiva, ale i siláž, které bohatě stačí jak pro uskladnění vlastní produkce i nakoupeného šrotu. Na uskladnění šrotu pro dojnice v produkční stáji je připraveno pět sil. Ve Štípě funguje také míchárna a sušárna vlastní vypěstované produkce. Všechna vypěstovaná kukuřice se siláží ve dvou silážních jámách, z nichž každá pojme 3500 t siláže. Siláž tak vystačí jak pro krmení skotu, tak pro provoz bioplynové stanice. Kromě kukuřičné siláže se do „bioplynky“ dávají zbytky ze žlabů, ze stlaného provozu, hnůj a kejda. Bioplynová stanice o výkonu 500 kW na provoz farmy plně postačuje. Je využívána na topení a ohřev vody, nespotebovaná energie se prodává zpět do sítě. Zootechničky si nastavený energetický systém pochvalují: „Letos jsme nemuseli šetřit, tak jako jinde. V podniku ještě uvažujeme o doplnění systému o fotovoltaiku.“ Předpokládají zvýšení energetické náročnosti provozu po rekonstrukci produkční stáje a zakoupení dojcích robotů.

Co napsat závěrem? Obě zootechničky se společně s Jiřím Vojkovským zamýšleli nad zlepšením odchovu jalovic a především reprodukce, která zatím, přes veškerou snahu, není podle jejich představ. Věřím, že s jejich nadšením a pozitivním přístupem se vše posune k lepšímu a jak říká výživář: „Mléko poteče až do vsi.“

Markéta Kratochvílová
(převzato z časopisu *Náš chov*)

Bioplynová stanice o výkonu 500 kW na provoz farmy plně postačuje

Z našich farem

Jasanka ve formě

V jižních Čechách nedaleko Plané nad Lužnicí hospodaří v pěti katastrech společnost Jasanka. Na středisku v Krátošicích nedávno vyrostla krásná nová stáj a také kruhová dojírna.

Jasanka s.r.o., je vlastně rodinný podnik, neboť většina patří rodině Pokorných. Hlavní zásluhu na prvotním úspěchu má zakladatel Jan Pokorný. Pomyslné žezlo po něm již převzal jeho syn Martin, který vlastní majoritní podíl ve společnosti, a vnučka Jana Pokorného Lucie pracuje jako zootechnička.

A právě Lucie Pokorná nás spolu s výtvarnicí Sofií Kmentovou z VVS Verměřovice přivítala ve středisku živočišné výroby v Krátošicích. Přestože jsou obě mladá děvčata, tak dnes mají českých strakatých dojníc nádoje necelých 30 litrů na dojený kus. Jan Pokorný má důvod k radosti... Lucie dodává: „Děda je dodnes hýbatelem pokroku. Nikdy nechce zůstat na jednom místě, stále se vzdělává, a dokonce pravidelně čte Náš chov. Jeho projekt byla i tato farma,“ představila zakladatele rodinného podnikání zootechnička Lucie Pokorná.

A Jan Pokorný právě dorazil a ihned se rozvyprávěl: „Podnikat v zemědělství jsme začali 1. ledna 1993, takže jsme nedávno oslavili 30 let. Nejdříve jsme obhospodařovali 700 ha původního družstva Košice, pak jsme postupně privatizovali další okolní družstva, čímž jsme dosáhli konečné výměry 1870 ha, z toho je 420 ha luk. Aktuálně hospodaříme v katastrech Košice, Skopytce, Chabrovice, Dlouhá Lhota a Krátošice. Orná půda, která představuje asi 1600 ha, je využita k pěstování brambor, obilnin, olejnin a píce. Máme také bioplynovou stanici o výkonu 600 kW, která perfektně funguje s novým kravínem v Krátošicích. Denně se v ní zpracovává 30 m³ kejdy, zpět jde teplo a elektrická energie. Přbytek energie se prodává do sítě,“ charakterizuje fungování farmy v Krátošicích Jan Pokorný.

Jak rostlinná, tak živočišná

Pro potřeby živočišné výroby i BPS je potřeba vyrábět i značné množství objemných krmiv. Proto se Jasanka věnuje pěstování kukuřice (250 ha), jetele a jílku (150 ha), hrachových směsí (120 ha). Pro krmné účely se dále pěstují obilniny jako pšenice, tritikale a oves.

Z tržních plodin je hlavní řepka (250 ha) a sladovnický ječmen (200 ha). Protože nedaleko v Choustníku se vyrábějí bramborové chipsy, Jasanka s úspěchem a zajištěným odbytem produkuje brambory, a to až na 100 ha. „Brambory skladujeme v našich skladech a v příhodné době je prodáváme,“ doplňuje Jan Pokorný a představuje živočišnou výrobu: „Krávy českého strakatého plemene, které jsme převzali z původního družstva Košice, se chovaly původně ve vazných stájích v Dlouhé Lhotě. V roce 1995 jsme tento kravín rekonstruovali na volné ustájení. Dále jsme rekonstruovali kravín ve Skopyticích, dnes je zde také teletník s kapacitou kolem 230 telat na rostlinné výživě.

V roce 1998 jsme odkoupili družstvo Klenovice, kde také měli živočišnou výrobu. Kravín v Roudné funguje po rekonstrukci dosud, stádo se obměňuje formou jalovic. Plánujeme tam chovat kolem 150 krav.

Nová stáj v Krátošicích

„Před čtyřmi lety v dubnu jsme otevřeli naši nejmodernější stáj v Krátošicích. Celková investice na této farmě byla 60 milionů. Pomohla nám dotační podpora. Kapacita produkční stáje je 320 kusů. Protože telení se v průběhu roku mění, je třeba mít určitou rezervu, takže aktuálně nemáme plné obsazení. Vedle produkční stáje je instalována dvacetimístná kruhová dojírna GEA. Stáj pro suchostojné a porodna má kapacitu 80 kusů.

Náš cíl je chov 500 dojníc v uzavřeném obratu stáda a výkrm býků do 24 měsíců. Žádné nákupy zvířat, již prodáváme některé jalovice, které se podaří vyprodukovat nad potřebu obměny stáda,“ pochlubil se Jan Pokorný s tím, že bracke kvůli končetinám při přechodu z vazného ustájení byla významná.

V rámci stejné investice vzniklo také nové ustájení telat – individuálně do deseti dnů a následuje skupinové ustájení na mléč-

Jan Pokorný s vnučkou
Lucií – zootechničkou

ném automatu. „Abychom splnili potřebné množství bodů na podporu, přidali jsme do projektu výstavbu hnojiště a dvou silážních žlabů na středisku v Klenovicích,“ dodal pro představu velikosti investice Jan Pokorný a pokračuje:

„Krmné směsi pro živočišnou výrobu si zajišťujeme prostřednictvím služeb společnosti AGRA Deštná. Každý týden podle našich požadavků přijede mobilní míchárna, která naše suroviny zpracuje. Minerální látky nově dodává společnost VVS Verměřovice prostřednictvím zde přítomné Sofie Kmentové, a první výsledky jsou již vidět,“ kladně hodnotí Jan Pokorný a předává slovo vnučce Lucií.

Užitkovost významně roste „Užitkovost v nové stáji, kde se aktuálně dojí asi 290 krav, se nám dobře daří zvyšovat – zatímco v kontrolním roce 2021/2022 jsme dosahovali 7404 kg při 4,1 % tuku a 3,6 % bílkovin, loni už to bylo 8455 kg, s množstvím tuku 3,9 % a bílkovin 3,7 %, ale překvapivě s nižšími náklady na krmiva. Jen postupem času přicházíme na věci, které jsme mohli udělat jinak, například krytí hřebenové šterbiny jsme dodatečně dodělávali. Někde otevře-

Před čtyřmi lety otevřeli v podniku Jasanka, s. r. o., stáj v Krátošicích

MULTIMILK® Ruby

*Mléčná náhražka pro telata
s nejvyšším obsahem
mléčného proteinu*

VÝZNAM:

- Určeno pro intenzivní odchov telat
- Extra vysoký obsah bílkoviny syrovátkového typu
- Vysoký obsah sušeného odstředěného mléka (SOM)
- Low Heat Milkpowder – sušené odstředěné mléko vyrobené za nízkých teplot
- Nedochází k denaturaci mléčného proteinu, jeho stravitelnost tak není snížena!
- 95 % proteinu z mléčných složek – vysoká využitelnost proteinu
- Standardizovaný obsah imunoglobulinů – unikátní podpora imunitního systému
- Obsahuje přírodní antimikrobiální látky – mastné kyseliny se středním řetězcem z lněného oleje

VVS Verměřovice s.r.o.
Krmivářská 225
561 52 Verměřovice

+420 465 642 670
GSM: +420 775 755 175
email: vvs@vvs.cz, www.vvs.cz

ná štěrbina funguje, ale nám krmná chodba neustále plavala, což způsobovalo zdravotní potíže,“ hodnotí zootechnička Lucie Pokorná, která s týmem sedmi ošetřovatelů ve dvousměnném provozu s dvoudenním dojením zajišťuje chod farmy v Krátošicích. Mléko z farmy putuje do blízké Madety přes MHD Jih.

V chovu se k vysledování řídí používají pedometry, které měří aktivitu, ale i lidský faktor. Inseminuje se podle potřeby každý den. Při výběru býků jsou kromě užítkovosti prioritou končtiny, vemen a zdravotní stav. Výsledkem reprodukce je 40% zabřezávání po všech inseminacích, servis perioda 122, mezidobí 398. Věk při prvním zapouštění volí v Krátošicích na 16. až 17. měsíc, první otelení je průměrně ve 25,6 měsíce věku.

Spolupráce je základ

Komentář výživářky: „V chovu Jasanka působím déle než rok. Zatímco dříve byly v TMR zastoupeny hlavně senáže a množství doplňků, zvýšilo se zastoupení kukuřičné siláže tak, aby se co nejlépe potkával využitelný protein s energií. Jejich vlastní krmiva využívám v co nejvyšší míře,“ vysvětluje Sofia Kmentová. Stádo v Krátošicích tvoří čtyři skupiny, přičemž tři z nich se krmí stejnou produkční dávkou, jiná receptura je pro konec laktace. Příklad krmné dávky produkce:

- kukuřičná siláž 21 kg,
- jetelová siláž 16 kg,
- GPS (jetel, hrách) 4 kg,
- CCM vlastní výroby 2 kg,
- mláto 3,5 kg,
- koncentrát (vlastní směs) 10,5 kg.

„U českých strakatých krav se snažím udržet podíl škrobu v rozmezí 24–26 %. Firma VVS vyrábí minerální směsi na míru daného podniku, kde je zastoupen poměr makro a mikroživin tak, aby to odpovídalo aktuální produkci. Při otevření jedné z jam jsme řešili problém s vyšším výskytem DONu, proto aktuálně přidáváme do směsi vyvazovač mykotoxinů. Jednou měsíčně děláme rozbor na mykotoxiny, abychom optimalizovali dávku,“ popisuje Sofia Kmentová. Zootechnička si spolupráci v oblasti výživy chválí a poukazuje i na program Cow Conect související s krmným vozem, který sleduje přesnost nakládky komponent. Krmič je tak vlastně pod neustálým dohledem. „Za Sofii i za mne musíme pochválit našeho Konstantina, který je při obsluze krmného vozu velice přesný a precizní, práce jej navíc baví, takže naše zvířata dostanou přesně to, co dala výživářka na papír,“ okomentovala Lucie Pokorná s tím, že takového pracovníka si musíme vážit. „Ale v poslední době mne příjemně překvapilo, že do živočišné výroby se hlásí i čeští lidé,“ dodala zootechnička.

Skupinový odchov telat na mléčném automatu

Sofia Kmentová hodnotí krmnou dávku

Vše začíná u telat

Telata po narození dostanou do dvou hodin mlezivo od vlastní matky, měří se jeho parametry a obvykle se mlezivo prvotek nahrazuje kvalitnějším mlezivem starších krav. Používají také kvalitní sondu a telata drenčují. Druhé napojení je do osmi až deseti hodin. Dávka mleziva v prvním dni je dvakrát čtyři litry. Nativní mléko od matky dostává tele do pěti dní. Následně přecházejí telata na mléčnou krmnou směs, asi po 14 dnech se z VIB převádějí do skupin po 20 kusech s dávkováním mléčné krmné směsi automaty podle stanovené křivky.

„Kdybych měla vše souhrnně zhodnotit, jsem se zootechničkou Lucií v úzkém kontaktu, takže, když se vyskytne i malý problém, lze jej vyřešit a předejít problémům větším. Při otevírání jam si vyměňujeme podklady, rozborujeme, rozhodujeme se, kdy je třeba krmnou dávku upravit. Myslím, že v řadě podniků chybí dobrá komunikace, což v tomto případě je pravý opak,“ dodala na závěr Sofia Kmentová.

*Lukáš Prýmas
(převzato z časopisu Náš chov)*

Z našich farem

Společnými silami k dobré praxi v náručí Orlických hor

V podhůří Orlických hor hospodaří akciová společnost Podchlumí. Chová převážně český strakatý skot s výbornou užitkovostí, krávy mají možnost se pást, z mléka se vyrábějí značkové sýry. Před dvěma lety si tým zootechniků, ošetřovatelů, veterinářů, poradců chovu i nejvyššího vedení prošel náročným procesem ozdravení stáda. Málo kdo by tušil, co všechno může v chovu způsobit řasa *Prototheca* spp.

Akciovou společnost Podchlumí se sídlem v České Rybné vede ředitelka Marie Tomanová. Je s ní spjata od roku 1982.

„Po revoluci začaly velké restituce a dělení podniku. V 1992 byla transformace a v roce 1996 jsme spolu s agronomem Ing. Martinem spoluzakládali akciovou společnost Podchlumí. Zpočátku jsem vykonávala funkci předsedkyně představenstva, a od roku 2002 zastávám funkci ředitelky,“ představila historii společnosti Marie Tomanová, která k podniku a zejména k živočišné výrobě za ty roky přilnula.

Podnik s živočišnou výrobou

„Hospodaříme v katastrech čtyř obcí – Česká Rybná, kde je sídlo, Bohousová, Záchlumí a Hejnice. V každé obci byla historicky dílna, kancelář a kravín s teletníkem. Postupem času se všechny stáje přestavěly a krávy se soustředily na jedno středisko v Hejnicích. Zde vznikl areál živočišné výroby. Najdete tady 420 boxových loží ve čtyřech budovách, kde je ustájeno 400 dojníc a jalovice. V roce 2012 byla v Hejnicích uvedena do provozu nová dojirna 2 x 12 se zrychleným odchodem od společnosti Lukrom,“ popisuje ředitelka. Z původních dodávek mléka do mlékárny v Městečku Trnávka v roce 2009 přešlo Podchlumí do mlékárny Litovel, což je dnes společnost Brazzale Moravia, kde se vyrábí známý sýr italského typu.

Akciová společnost Podchlumí hospodaří na 1070 ha, z toho je 497 ha luk, 573 ha je orná půda. Rostlinná výroba podniku je zaměřena hlavně na krmivovou základnu, pro

živočišnou výrobu. Z tržních plodin je nejvýznamnější pěstování řepky, trav na semeno, svazenky, dále obilí a množitelské porosty jetele. Významné zastoupení v porostu má i žito, důvodem pro jeho pěstování je zajištění dostatku stelivové slámy, neboť všechny kravíny jsou stlané.

Pozornost je zaměřena na pečlivou konzervaci trav do senází. Podnik disponuje vlastní technologií pro vakování. Proto se velké množství objemných krmiv může ukládat do vaků a Podchlumí dělá tuto službu i pro zákazníky v okolí.

V hlavní roli Česká straka

Skladbu stáda tvoří z více než 90 % český strakatý plemeno ale částečně se ve stádě objevuje holštýnská krev. „Holštýnsky jsou tady historicky, připařujeme je čistokrevně a v managementu stáda nám to nijak nevádí,“ komentují zootechnici Michaela Luňáčková a Vladimír Málek, dále prozradili, že nedojené krávy a mladý dobytek jsou od 1. května do listopadu na pastvinách. Ty se rozkládají na kopcích v blízkém okolí. Středisko Hejnice disponuje kromě ustájení produkčních krav porodnou, oddělením pro léčené krávy a oddělením pro zasušené krávy.

„V dojárně se dojí dvakrát denně, obsluhuje ji na směny celkem šest dojiček, ke každé směně je stájnice. V roce 2022 jsme prodali 3,3 milionů litrů mléka. Denní dodávka je 9500 až 10 tisíc litrů, poslední rok přesahuje i 10 tisíc, proto jsme si pořídili přídatné pako, které využíváme v době kdy celkový nádoj přesahuje kapacitu hlavní nádrže. Prodej mléka realizujeme prostřednictvím odbytového družstva MLÉKO.CZ. Zatímco v prosinci minulého roku byla cena 13,56 Kč, v červenci 2023 už to bylo jenom 10,11 korun,“ bilancuje za pomoci své pečlivé evidence Marie Tomanová a předkládá úctyhodné výsledky z kontroly užitkovosti: Na dojenou

krávu připadá 32,5 kg mléka denně, na ustájenou to je něco přes 25 kg, bílkoviny se pohybují kolem 3,6 % a tuk asi 4 %.

„Také reprodukci máme, jak se říká, vychytanou – říje se stanovuje na základě dat z programu Afifarm v souladu s fyzickým pozorováním. Inseminační interval je 55 dní, servis perioda pak vychází na 82 dní. Mezidobí je 375 dnů, průměrný laktanční den 145 dní,“ dodává zootechnik Málek.

Když se řekne ozdravení, už chápeme, co to obnáší

V roce 2019 se začaly na statku v Hejnicích objevovat první problémy – hlavním indikátorem byl nárůst somatických buněk. Klasické rozborů poukazovaly na kvasinku, která se nedá léčit antibiotiky, ale vše bylo trochu jinak.

Následovalo nepříjemné období, kdy jsme neznali přesnou příčinu zánětů mléčné žlázy. Na pomoc byl přivolán MVDr. Miroslav Věříš, který jako první vyřkl krutou diagnózu: Stádo je nakažené řasou *Prototheca*. A postavil nás před dvě možnosti – zrušit chov dojníc nebo začnete razantně ozdravovat. „Pan doktor nás varoval, že to bude náročné, ale spolu se zootechničkou Ing. Marikou Svobodovou jsme se rozhodly, že do toho jdeme, tedy že ozdravíme,“ vylicila Marie Tomanová počátek peripetii s řasou rodu *Prototheca*.

Náročný rok ozdravování

„Pozvali jsme k nám specialistku paní Ing. Růženu Seydlovou, která nabrala vzorky mléka a ve spolupráci s laboratoři v Táboře udělala kultivaci celého stáda. Díky jejím radám a zkušenostem se nám postupnými kroky dařilo posunovat se směrem k ozdra-

vení. Přestali jsme krmit telata odpadním mlékem. Část krav musela jít okamžitě na jatka a některé k tomu vhodné krávy, jsme neprodleně zasušili a dali do přísné karantény. Následovala opravdu důkladná a velmi pracná a opakovaná desinfekce celého stře-diska, na které se podíleli zaměstnanci ce-lého podniku. V té době museli při sobě stát všichni, tlak to byl enormní nejen na dojičky, veterináře a zootechniky ale i na pracovníky mechanizace i rostlinné výroby. Bylo nutné mj. dokonale vyklidit všechna slámová lože, celé stáje vydesinfikovat a s velkou dávkou opozornosti také dostala práce na dojírňě, kdy se zavedla další a přísnější preventivní opatře-ní.“ vyprávěla ředitelka Tomanová. „Oběma odborníkům, jak paní Ing. Saydlové i panu doktoru Věříši jsme vděční za pomoc.“

Trpělivost přinesla ovoce

„A ačkoli jsme to ani nepředpokládali, během jednoho roku jsme stádo ozdravili,“ sděluje s pocitem vítězství Marie Tomanová. „V listopadu roku 2020 odešla poslední zasažená kráva. Když to sečtu, celkem se muselo vyřadit téměř 60 % dojnic. Stálo to hodně peněz a jsme rádi, že to naše firma přežila. Největší náklady byly spojené s náhradou dojnic a ve snížení množství hlavní tržní komodity – tedy mléka. V roce 2021 jsme za to měli ve stádě téměř samé prvotelky, aktuálně tedy užitkovost stále roste a máme 85 tisíc somatických buněk. Dnes se držíme stále pod 100 tisíc.“

Prototheca – neprozkoumaná tichá hrozba

Mezi nezodpovězené otázky stále patří původ nákazy. Kde a jak se nakazila první kráva? „První nakaženou krávu jsme nedohledali. Každopádně jsme ozdravovací program uzavřeli s tím, že nechceme pouštět návštěvy do areálu farmy a účastnit se jakýchkoli výstav,“ dodává k tomu ředitelka.

Změna ve výživě

V roce 2022 začala společnost spolupracovat ve výživě s Ing. Klárou Mrkvičkovou z VVS. „Představila jsem tady svůj rukopis krmných dávek, který jsme aplikovali s dobrou odezvou.“ komentuje začátek spolupráce konzulenta společnosti VVS Verměřovice a doplňuje: „Omezili jsme nakupovaná krmiva, dotaci močoviny a upravili skladbu a strukturu šrotu. Krmné dávky se snažím mít jednoduché a minimalizovat změny, v létě zde využívám v boji s tepelným stresem krmný doplněk Diamond V. Na jaře jsme se drželi na 33,5 l, teď v srpnu se držíme přes 32 l na dojenou a ustáli jsme tak celé léto.“

S ohledem na sucho, které zasáhlo Orlicko-ústecko letos zařazujeme mláto a jsme omezeni kukuřicí do 20 kg na kus a den. Krávy slušně nasazují, ke 40 litrům. To znamená, že si musíme hlídat potřebnou energii pro

zachování březosti a zdravotního stavu. Pro to si v rozdoji pomáhám krmným tukem.

Kvalitní objem je předpokladem pro dobrou produkci - a ten v Podchlumí mají - je to dáno zkušenostmi a přístupem rostlinné výroby a také udržováním čistoty později při nakládce krmiv. Celkově hodnotím provoz podniku jako velmi čistý. Prvotelky jsou ustájeny zvlášť od starších krav. Specifikum zdejšího chovu je pastva neprodukčních krav od jara do podzimu. Věřím, že má vliv na zlepšení zdravotního stavu. Líbí se mi, že zvířata jsou na čerstvém vzduchu, jsou čistá, mají pohyb a výrazně to uleví stájovému prostředí. Přibližně tři týdny před porodem jsou již krávy ustájeny a zvykají si opět na směsnou krmnou dávku. Ke zvládnutí okolo-porodního období zde nepoužívám kyselé soli a jde to i bez nich.“ Vysvětlila souvislosti týkající se výživy Klára Mrkvičková.

Závěrem - trochu dobré vůle k živočišné výrobě bychom ocenili

Marie Tomanová si v závěru rozhovoru trochu posteskla nad současným postojem společnosti vůči zemědělcům. Některá nová opatření ji kazí jinak dobrou náladu „Tak třeba ty úhory. Proč? Vlastníci pozemků mě nechodí nadávat a ptát se, proč jste nám neposekali louku. Nedává to smysl. Neposekanou louku zryjí divočáci. Za čtyři roky budeme mít z louky oraniště. Stát omezil podporu živočišné výroby, což je krátkozraké. Proč si toho nevážíme? Zaměstnáváme lidi, produkuje potraviny a udržujeme krajinu, to si málokdo uvědomuje,“ dodala na závěr ředitelka akciové společnosti Podchlumí.

Lukáš Prymas

(převzato z časopisu *Náš chov*)

Odborné články

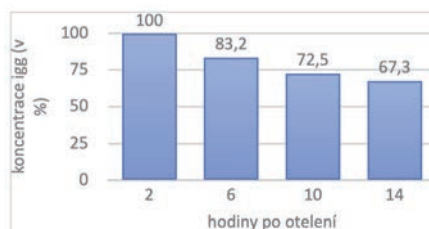
U telat vše začíná

Management odchovu telat je v podstatě takové umění. Prvních pár týdnů života telete rozhoduje o tom, jak produktivní tele bude v dospělosti, od užítkovosti na první laktaci až po dosažení jeho plného genetického potenciálu. Těchto pár týdnů života do značné míry ovlivňuje budoucí „kariéru“ krávy a ziskovost stáda.

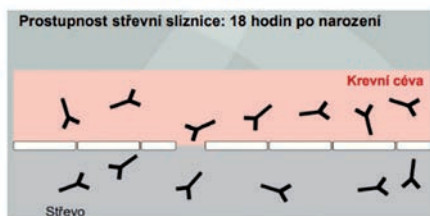
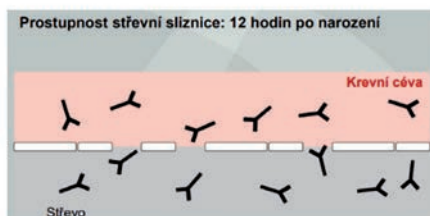
Je velice důležité, aby tele bylo narozeno do čistého a suchého prostředí, které slouží pouze pro porody. Aby byla minimalizována expozice patogenů u telete, je potřeba tele co nejdříve přemístit, zahrát a vysušit. Nejčastějšími oblastmi, které jsou postiženy expozicí patogenů jsou ústa a pupek. Proto je nutné ošetřit pupek dezinfekčním roztokem ihned po porodu. Dezinfekce ponořením celého pupečního pahýlu do roztoku je účinnější než při použití rozprašovače, kdy se mohou vyskytnout neošetřená místa. Dezinfekci je vhodné opakovat i po přesunu telete do individuálního ustájení.

Úspěšný odchov telat vždy začíná kvalitním managementem mleziva. Prvních 24 hodin života telete je kritických a první napájení mlezivem musí být provedena správně. Nekvalitní management mleziva bývá hlavním důvodem k nadměrným ztrátám telat v prvních týdnech života. Kvůli unikátní bovinní placentaci jsou všechna telata rozena bez jakýchkoli protilátek. Proto je mlezivo tolik nezbytné pro každé narozené tele. V tomto období plní mlezivo dvě úlohy – ochrana proti chorobám a rozvoj imunity. Zdraví v raném věku ovlivňuje výkon později v životě. Telata se zdravotními problémy v raném věku mívají sníženou rychlost růstu v období před a po odstavu, sníženou reprodukční výkonnost a sníženou výkonnost v laktaci. Obecně se z „problémových telat“ stávají „problémové krávy“.

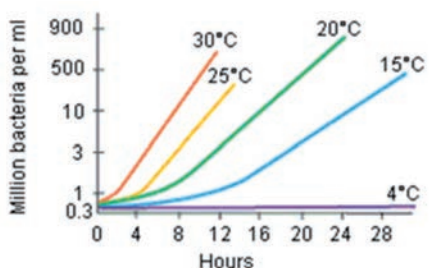
Cílem je, aby kráva byla podojena do dvou hodin po otelení. Později dochází ke snižování koncentrace imunoglobulinů (graf 1). Stejně tak je důležité, aby bylo napojeno do dvou hodin tele mlezivem, a to v dávce 10 % z živé hmotnosti. Následuje druhé napojení mlezivem do 12 hodin od narození v dávce 5 % z živé váhy. Mlezivo pro první napojení musí mít více než 22 BRIX. Cílem pro získání pasivní imunity je, aby každému teleti bylo dodáno 300 a více gramů kolostrálních

Graf 1 – koncentrace IgG v závislosti na čase prvního dojení po otelení

Obr. 1 – propustnost střevní sliznice pro IgG v závislosti na čase od narození

Graf 2 – koncentrace mikroorganismů v mlezivu v závislosti na teplotě a času

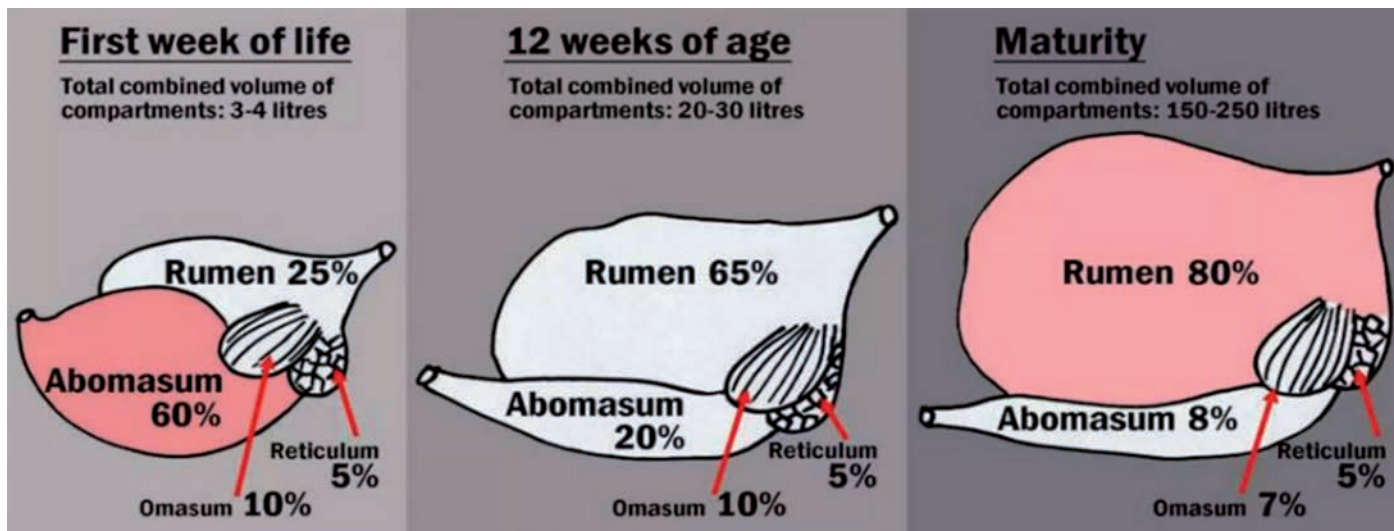
protilátek. To mj. zajistíme včasným napojením mlezivem, kdy propustnost střevní sliznice pro imunoglobuliny je v prvních hodinách po narození nejvyšší a s postupem času klesá (obr. 1).

Dalším, velmi často opomíjeným aspektem kvality mleziva je jeho čistota a uchovávání. Zatímco koncentrace imunoglobulinů je velmi důležitá, čistota je nezbytnou součástí kvality mleziva a přímo spjata s managementem mleziva. Ideální možností pro skladování čerstvého mleziva, které neplánujeme krmit okamžitě, je umístění v chladničce. Toto můžeme skladovat po dobu 24 hodin. Abychom zabránili nežádoucímu růstu mikroorganismů v mlezivu, je nutné čerstvě nadojené mlezivo co nejdříve ochladit na teplotu 4 °C např. studenou vodou nebo v ledové lázni a poté umístění do chladničky. Při vyšších teplotách nebo nevhodném uskladnění dochází k nežádoucímu rozvoji mikroorganismů (graf 2). Pro dlouhodobější skladování mleziva je vhodné zamrazení. Takto lze mlezivo uchovat až 6 měsíců.

Vývoj bacheru

Trávicí trakt narozeného telete je plně uzpůsoben k trávení mléka. Nevytváří žádné enzymy k trávení tuků, cukrů a proteinů jiných než obsažených v mléku. Mléčné náhražky s vysokým obsahem rostlinných proteinů proto nejsou pro malá telata stravitelné a ani vhodné. V procesu vývoje trávicího traktu je však bacher postupně schopen zpracovávat i jiné typy živin. Tento proces začíná v době, kdy je tele schopno přijmout 100 – 150 gramů pevného krmiva za den. Dobře živěné tele je ve třetím týdnu věku schopno sežrat 0,5 kg startéru, ve čtvrtém týdnu pak 1 kg, což pokrývá přibližně 20 % příjmu energie.

Příjem pevného krmiva je primárně ovlivněn zdravím telete, chutností a dostupností krmiva a čerstvé vody. Startér musí obsahovat dostatek energie, proteinu a vlákniny a zároveň musí být dostatečně stravitelný. Samozřejmě musí být chutný a zdravotně nezávadný. Pro stimulaci bacherové stěny a rozvoj papil je důležitá zejména kyselina máselná. Kyselina propionová, která je také tvořena z přijatého škrobu a cukrů a kyselina octová z objemných krmiv jsou zdrojem energie pro růst telete. Objemná krmiva však telatům podáváme nejdříve ve věku 45. – 50. dne a to nejlépe ve formě řezané slámy či slamnatého startéru. Opět je potřeba zajistit pomalý přechod z klasického startéru na slamnatý a to po dobu alespoň dvou týdnů. Pokud tele pije více mléka, příjem pevného krmiva se zvýší později. Pro rozvoj bacheru to nepředstavuje žádný problém. U telat na mléčné výživě je příjem startéru velmi variabilní, naopak u starších telat probíhá zvyšování příjmu velice rychle.

Obr. 2 – vývoj bachoru

Pro fyziologický rozvoj bachoru je důležité zmínit příjem vody. Voda podporuje mikrobiální populaci v bachoru a jeho správnou funkci. Telatům je potřeba zajistit podání čerstvé a čisté vody 20 – 30 minut po nakrmení mléčnou krmnou směsí. Všechna telata musí mít přístup k vodě od narození.

V praxi se setkáváme se dvěma typy mléčných krmných směsí. A to buď takové, které jsou založeny na sušeném odstředěném mléce nebo naopak na syrovátce. Rozdíly ve způsobu trávení jsou markantní. Zatímco MKS s obsahem SOM jsou tráveny stejně jako klasické mléko, tzn. obsažený kasein pomocí enzymů pepsin a rennin tvoří ve slezu sraženinu, která je postupně trávena. V případě, že nedojde k tvorbě sraženiny, dochází k rychlejší pasáži trávicím traktem a mohou se u telat vyskytnout průjemy. Taková situace většinou nastává, pokud obsažené SOM je nekvalitní nebo došlo k denaturaci bílkovin vlivem vysokých teplot.

Proteiny ze syrovátky jsou naopak tráveny až v tenkém střevu, a tudíž netvoří sraženinu ve slezu. Toto napomáhá k rychlejšímu trávení a povzbuzuje k dřívějšímu příjmu startéru. Syrovátka je strávena zpravidla za 2 až 3 hodiny, zatímco kaseinové frakce se tráví až 12 hodin. Syrovátka obsahuje hodnotné bioaktivní proteiny, např. imunoglobuliny, laktoferin, které nejsou obsaženy v kaseinu. Tyto proteiny jsou nezbytné pro zdraví mladých zvířat, podporují růst a vývoj telat. Samozřejmě i zde je nutné se vyhnout zpracování vstupní suroviny při vysokých teplotách. Tim nedojde k denaturaci zmíněných bioaktivních proteinů vlivem Maillardovy reakce a je zachována úroveň imunoglobulinů.

Další důležitou etapou v životě telete je odstav. Tento proces by měl být prováděn postupně, ideálně ve 3 krocích po 4–7 dnech. Takový způsob postupného odstavu povede ke zvýšenému příjmu koncentrovaného krmiva se zachováním příjmu potřebných živin. V průběhu odstavu postupně

snižujeme dávku mléčné krmné směsi, ale zároveň zachováváme počet krmení. Mladá zvířata jsou velmi náchylná ke stresu. Proto vždy provádíme jen jednu změnu v jednom kroku např. tak, že začneme s přechodem z granulí na suchou TMR 2 – 3 týdny před koncem podávání mléka. V okamžiku odstavu se tak vyhneme dalšímu stresovému faktoru. Stres v období odstavu může negativně ovlivnit imunitní systém telete na více než 2 týdny, což způsobuje větší náchylnost telat k onemocněním, převážně k respiračním poruchám a zároveň snížit průměrné denní přírůstky. Proto není vhodné provádět změny v ustájení, krmivu nebo ve vytváření skupin v období 2 týdnů po odstavu.

U telat s dobrým startem v podobě kvalitního managementu mleziva je větší pravděpodobnost vyššího příjmu krmiva, denních přírůstků a dřívější dosažení chovné dospělosti než u telat narozených ve stresovém prostředí nebo nedostatečně napojených mlezivem. Cílem je tedy dovést k dokonalosti hned první den odchovu telat. Během dalšího odchovu je velice důležité eliminovat stresové situace, a to prováděním změn postupně a po jednotlivých krocích. Odměnou pak bude nižší výskyt onemocnění a vyšší produktivita v dlouhodobém časovém horizontu.

Jiří Vojkovský

Zahraničí

Kachere Boran Stud

Spolupráci s Damianem Robertsem jsme navázali již v roce 2017 skrze veterinární preventivní péči u jejich skotu a koz na farmě Kachere v Chisambě. V té době se jednalo o plemena Burských koz a Boranského dobytka. Postupně jsme se dostali do jejich přízně i s umělou inseminací za použití inseminačních dávek z Jihoafrické republiky a Keni.

Damian pochází ze Skotska a je poměrně úspěšný podnikatel. Původně jako zakladatel Kafue Fisheries podnikali jako farmáři vepřů na základě zajímavého konceptu, kdy vývod odpadu z prasečáků byl sveden do rybníků s rybami a fungoval jako výživa z přebytečného krmiva a živin ve výkalech. Do rybníků také používají močovinu na dohnojení toho, co nestačilo z vepřinů. Vlastnili také jatka, kde vlastní produkci zpracovávali a prodávali v kontejnerizovaných chladničkách po celé Zambii v podobě pouličních obchodů. Během svého působení založil i farmu Kachere a později po prodeji svých podílů v Kafue Fisheries založil firmu Heavy Duty Cargo Trucking se kterou momentálně VVS spolupracuje při importu zboží do Zambie skrz Walvis bay v Namibii. Ročně doveze VVS do Zambie okolo 8 kontejnerů ročně a díky Damianovi a jeho firmám je tato spolupráce o to jednodušší.

Boranský skot, který je v Kachere chován pro plemenné účely, se jako plemeno původně rozlišil z jižní Etiopie a následně byl z šlechtitelského hlediska vypracován v Keni a dále se jeho chov rozšířil do Jihoafrické republiky a z těchto dvou zemí i do jiných oblastí jako je Zambie. Boranský skot je plemenem kompozitním, převážuje genetika z asijského *bos indicus* (64 %) v kombinaci s genetickým fondem z *bos taurus* (36 %), a vyznačuje se svým rozsáhlým uplatněním heterózního efektu v kombinaci s jinými plemeny skotu. Je skotem velmi odolným v zambijském podnebí, jak vůči vysokým teplotám, nedostatku krmiva tak i nemocem, kterých tu není málo. Téma onemocnění bychom mohli celé rozvést, ale to by bylo na jiný článek, zejména bych chtěl zmínit klíšťatý přenosná onemocnění, jako jsou Babezióza, Ehrlichioza a Theilerióza. Tuto odolnost bychom mohli přisoudit hlavně tělesnému rámci tohoto plemene. Je to dobře osvalený skot s prominentním hrbem, kde si dokáže shromažďovat tukové zásoby na osmi měsíční období sucha, kdy kvalita píce rapidně klesá, mývá různorodé

zbarvení, poměrně vyklenuté čelo a krátké rovné uši, váha se pohybuje okolo 350 kilo u krav a 700 kilo u býků.

Za použití DIB synchronizačních programů z Argentiny (Ovsynch s estrogeny a koňským choriovým gonadotropinem) se nám podařilo dosáhnout výsledku 85 % zabřezlých krav a jalovic po inseminaci. V průměru se výsledky na této farmě pohybují okolo 60 % zabřezlých. Provádíme kontrolu kvality inseminačních dávek a konzultaci močovino-minerálních lizů pro plemence.

Farma je také 150 hektarový ranč s divokými zvířaty, jako jsou žirafy, antilopy vranné, impaly, ale také zde můžete nalézt přesporní prasata bradavičnatá, perličky a dokonce i krokodýla, který se tu jednou zatoulal do jednoho z místních rybníků i přes to, že široko daleko se žádná řeka ani krokodýl nevyskytují.

Šimon Holík

VVS

Zájmové chovy - koně

Finále zimního halového poháru

Závěr halové sezony se Petře a Petrovi Myslíkovým skvěle vydařil. Finále zimního halového poháru se konalo 19. 3. 2023 v Kralovicích u Slaného. Zadařilo se jak Petře, která v hobby soutěži dvojspréží zajela krásné 2. místo, tak Petru Myslíkovi, který v pohárové soutěži dvojspréží zvítězil. Na celkové vítězství to bohužel o jeden bod nestačilo, ale i tak se umístil na celkovém druhém místě celkové pořadí. Celou halovou sezonu se jim tak dařilo podávat skvělé výkony:

*Hradištko u Sadské 28. 1.
- zahajovací kolo 3. místo
Slatiňany 11. 2. - 2. místo
Tlumačov 26. 2. - 9. místo
Kralovice u Slaného finále
- 1. místo a celkové 2. místo.*

Za VVS gratulujeme ke skvělým výsledkům a přejeme hodně cenných trofejí v celé sezoně 2023.

Závody všestrannosti v Pardubicích

V horkém až tropickém dni se na Pardubickém závodisti konaly závody všestrannosti. V pátek 14. 7. byla na programu drezura, v sobotu skokové zkoušky ZK, Hobby ZK, LP, ZLP, ZP, SP, BP, ZL, SN, Z (KP) a terénní zkouška ZK, Hobby ZK, LP, ZLP včetně dekorování soutěží ZK, Hobby ZK, LP, ZLP. Neděle patřila terénním zkouškám ZP, SP, BP, ZL, SN, Z(KP) a následnému dekorování ZP, SP, BP, ZL, SN, Z (KP).

Cenu Preminu – Hobby ZK – cross vyhrála Nikol Raidová s Nayana, další ceny si odnesly Marie Piechotová (Gio Granno) a Kristýna Galbavá na Britany 3. Těto soutěže se zúčastnily pouze ženy a všem patří velká gratulace za statečnost.

Český pohár ve stylovém skákání pony

Sluší se věnovat se i mladé a začínající generaci jezdců. Tímto směrem se vydal i Hřebčín mezi lesy v Dolním Jelení a 24. 6. 2023 uspořádal závody ve stylovém skákání pony jezdců. Premín takové akci fandí a tuto krásnou akci podpořil. Závodů se účastnilo 78 dvojic, které měřily svoje jezdecké umění v jedenácti disciplínách od stupně obtížnosti Z až po L*. Překážky postavil Michal Mundil a rozhodčími byly Leona Málková, Anna Horáčková, Pavla Lipavská a hlavní rozhodčí Eva Siatková. V nejvyšší soutěži byly nejlepšími jezdci Simona Havránková s Honey, Tereza Nováková na Altě 3 a Lucii Šebková dobře skákal Empty Pocket. Odpoledne se pak jel Český pohár ve stylovém skákání pony jezdců.

Hřebčín mezi lesy

Spojením jmen Leony Málkové a Josefa Hradce vznikl HŘEBČÍN MEZI LESY. Vybrat název nebylo nijak složité, neboť se nachází opravdu mezi lesy v katastru obce Dolní Jelení na Pardubicku. Hřebčín zastřešuje všechny činnosti spolku jezdecké stáje, jezdecké školy, hippohotelu, hippoterapie, tedy aktivit teplokrevných koní a poníků a činností pana Hradce, jehož doménou je chov a výcvik chladnokrevných koní, stanice plemenných hřebců, přibližování dřeva koňmi, koňské povoznictví a podkovářské služby.

Sportovní kariéra Mgr. Leony Málkové se začala odvíjet již dříve v Rokytně, kde se věnovala parkuru, crossu a military. Touha po vlastním zázemí ji přivedla do Jelení. V roce 2005 zakoupili statek, který přebudovali do současné podoby hřebčína. Stavební práce ale probíhají stále a do budoucna je v plánu ještě velká krytá hala tak, aby celé zázemí vyhovovalo současným požadavkům na kvalitní celoroční výcvik. Náročnost projektu a financování hřebčína s sebou ale nese každodenní dřinu. Ve stájích je aktuálně okolo čtyřiceti koní. Mimo teplokrevných sportovních koní

se zde chovají také koně chladnokrevní a samozřejmě poníci. Cílem a naplněním Leony je výchova mladé začínající generace jezdců od těch úplně nejmenších tak, aby se od začátku svého ježdění pokud možno vyvarovali zlovyků a chyb a byli v pozdějším věku připraveni obstát ve zkouškách základního výcviku. K dispozici je zde moderní venkovní jízdárna a rozsáhlé pastviny. Pro mladé a začínající jezdce je zde připraveno 13 poníků různých velikostí i plemen, od minishetland až po hucula a haflinga. Nejmladším členem, který se zde učí umění jízdy na koni, je holčička ve věku 2,5 let. Každému dítěti se zde vybere vhodný koník odpovídající věku dítěte. I když je zde stálá členská základna, každý rok se zde ještě navíc pořádají také dětské výcvikové tábory, různá soustředění s panem trenérem Mundilem nebo Andreou Dohnalovou a třešničkou na pomyslném dortu jsou pak pořádané závody, kde si poměří síly místní jezdci s jezdci z jiných stájí. Aktivita jsou zde celoroční a různorodé. V létě se s agenturou Czech Marketing jezdí na kulturní akce typu dětských dnů nebo firemních akcí. Poníci a koně z Hřebčína mezi lesy vozí děti i na vyhlášené výstavě Koně v akci v Pardubicích. Pořádají též tzv. Working Equitation, což je takové trénování jízdy zručnosti pro dospělé. Pokud byste se chtěli vyfotit s koňmi, i tuto službu zde nabízejí.

Hřebčín mezi lesy má skvělou pověst mezi chovateli koní a ze Zemského hřebčince Písek jim byl jim zapůjčen plemenný hřebec Galandro ZH pro již druhou přípoštěcí sezonu.

Společnost VVS je partnerem Hřebčína mezi lesy, děkujeme Mgr. Leoně Málkové za dosavadní spolupráci a přejeme Hřebčínu mezi lesy hodně zdaru v dalších aktivitách a spokojené jezdce všech věkových kategorií. Přejeme též zdraví, skvělou chovnou a sportovní formu všem koním krmených produkty Premin.

Vytrvalost

Vytrvalost je mladá disciplína, kdy jezdec překonává se svým koněm dlouhé vzdálenosti, v jednom dni 20 až 160 km, v různorodém terénu. Naše základna se postupně rozšiřuje. Nyní máme cca 150 aktivních členů s licenci a dalších 150 hobby jezdců. Máme mnoho skvělých jezdců působících v zahraničí - Slovensko, Dubai, Rakousko, Francie, Španělsko, Jordánsko či Saudská Arábie. Rozhodli jsme se kalendář vytrvalostních závodů 2023 obohatit o Závody na Zděřině u Police nad Metují s názvem „Jízda krajinou stolových hor“, jedná se o národní vytrvalostní závody ČR a Oblastní Mistrovství královohradecké oblasti.

**Premín[®] plus
BOSWELLIA**

*Pro prevenci i akutní stavy
obtěžlivého pohybového aparátu.*

Doplňkové krmivo Premin[®] plus BOSWELLIA s obsahem extraktu z kádlovníku, chondroitiny a přídatkem protizánětlivého MSM (methylsulfonylmethan). Použitý extrakt obsahuje 95 % Boswellia Serrata! Boswellová kyselina nemá dráždivé a poškozující účinky na sliznici žaludku, které způsobuje dlouhodobé užívání nesteroidních antirevmatik.

Premín[®] plus BOSWELLIA pro prevenci i akutní stavy obtěžlivého pohybového aparátu (kulhání, pohmoždění, artróza, pro zvýšení elasticity šlach atd.). Dále příznivě působí při dlouhotrvajících zánětech, respiračních potížích a obtížnosti dýchání a špatném trávení.

DÁVKOVÁNÍ

**20g/dospělého koně o živé
hmotnosti cca 500 - 600kg**

BALENÍ

1 a 5kg kyblík

SLOŽENÍ:

Dextróza (cukr), MSM-methylsulfonylmethan, glukosamin sulfát, extrakt z Boswellia Serrata 15%, chondroitin sulfát, řepkový olej.

*umění
výživy*

www.premín.cz

Memoriál Evy Palyzové

Jméno Evy Palyzové je pevně spjato s dostihovým závodistištěm v Lysé nad Labem. Po Latě Brandisové byla jednou z nejúspěšnějších jezdkyň. Velkou Pardubickou nikdy nevyhrála, ale byla dvakrát druhá. Zemřela v roce 2011 ve věku 75ti let. Na její počest se každý rok pořádá dostihový den v jejím dostihovém centru – Memoriál Evy Palyzové.

Na pořadu horkého dne bylo osm dostihů, tím hlavním byl Steeplechase Crosscountry I. kat. na 4 600 m a nejlépe obstál Swinging Thomas s ž. Janem Fajtejskem v tréninku Pavla Tůmy.

Jízda krajinou Stolových hor

První ročník závodu spadajícího do kategorie endurance, tedy vytrvalostního ježdění, se uskutečnil 17. 6. 2023 u Police nad Metují.

Organizátorkou národního závodu v kategoriích OM KH, Hobby ZM a národní Z, L, S, ST byla Ing. Markéta Mertlíková z farmy Turov.

Sobotní počasí bylo takové, jaké si žádný závodník nepřeje, celý den pršelo. Trasa byla tedy těžká a koním se terén často smekal. To závodníky patřičně prověřilo a obstáli jen Ti nejlepší, kteří si odnesli i naše ceny, tedy minerální doplňky Premin.

Výsledky jednotlivých kategorií.

Soutěž ZM – závod na 20 km

Karolína TRACHTOVÁ JS Hobit
Jana KRAJÍČKOVÁ AMG Team
Jana VARGOVÁ Jezdecký klub Ly

Z - závod na 40 km

Ivana ŠEMBEROVÁ Stáj Hejduk
Amálie KRICNAROVÁ Stáj Gotex
Jiří KRICNAR Stáj Gotex

L - závod na 60 km

Veronika BRUNCLÍKOVÁ SS Iris Žaclěl
Adéla JUHÁSZOVÁ TJ Krakonoš
Mílada JANATOVÁ 4 HORSE TEAM

Dostihový den ve Slušovicích

Druhý dostihový den ve Slušovicích (17. 6. 2023) byl výjimečný jedním dostihem. Tím byla vzpomínka na **MVDr. Antonína Černockého**. Na start tohoto čtvrtého dostihu se postavilo sedm koní, cílem jako první lehce prolétl **Cenný Monarcho** v sedle s Martinem Cagáňem a v tréninku naší zákaznice **Evy Petříkové**. Po skončení dostihu byla za účasti rodiny pokřtěna jedna z překážek na počest MVDr. Černockého současným ředitelem **Zemského Hřebčince Tlumačov, panem Ing. Mamicou, Ph.D.** Bylo mi velkou ctí se zúčastnit osobně tohoto okamžiku a za tuto možnost upřímně děkuji pořadatelům, panu Mgr. Karlachovi a Radkovi Chalupovi. Celý tento slavnostní den byl ve znamení krásného počasí a obešel se bez jediného zranění koní i jezdců. Na závodistiště dorazilo mnoho diváků, kteří se zároveň mohli připojit k podpisové petici za záchranu Hřebčína v Napajedlích, jemuž reálně hrozí zánik.

Bernartice

V sobotu 5. 8. 2023 proběhly již druhé parkurové hobby závody pořádané pod záštitou JK chov koni Bernartice a westernového městečka Halter Valley. Předpověď počasí hlásila déšť.

I přes avizovanou nepřízeň počasí se zaregistrovalo 93 startujících. Nikdo ze závodních dvojic zásadně nezmokl a tak si mohli startující užít skvěle postavený parkur a podporu fandících diváků.

Všichni umístění v celkem šesti soutěžích si mohli odnést krom pohárů a kokard, spoustu hmotných cen.

Jednou ze soutěží se jel parkur do 70 cm "cena Preminu", kde bylo nahlášeno krásných 28 startů a pět nejlepších závodních dvojic si odneslo krom zmiňovaných cen, ještě vitaminové doplňky značky Premin, ze kterých měli radost.

Umístěné dvojice:

1. místo Klára Scheinherrová s Rosie 3
2. místo Karolína Jandová s Flying Finn
3. místo Štěpánka Kovářiková s Freddie 1
4. místo Kateřina Štychová s Jessie James
5. místo Sussane Leuchter s Tamara SL

Mistrovství České republiky ve všestrannosti

V rámci mistrovství ČR se uskutečnily závody v juniorské kategorii na 80 km a seniorské dokonce na 120 km. Tyto trasy jsou v průběhu jízdy rozdělené do 3 a 4 etap po 20ti a u dospělých po 40ti km.

V juniorech si vítězství odnesla Antonie Hrdinová na jedenáctiletém valachovi Maymun AQ a v seniorech bral vavříny a mistrovský titul Petr Jadlovský s těsným náskokem jedné vteřiny před Miladou Janatovou.

Na první fotografii klisna Merida Waleczna v majetku Kateřiny Kyselé, která bodovala jako Vicemistr juniorů.

V Zábřeze se zároveň konala i Národní přehlídka Shetlandských poníků. Premin byl jedním ze sponzorů těchto akcí.

Objemná krmiva pro koně: Klíč k vitalitě a zdraví vašeho koně

Objemná krmiva, myšleno hlavně pastva a seno, by měly tvořit základ krmné dávky každého koně bez ohledu na jejich pracovní nebo sportovní zátěž, ale mohou být pro koně dostačující a lze koně nakrmit i bez jaderných příkrmů? Samozřejmě, i koně volně žijící v přírodě to zvládnou, ale pojďme si to trochu víc rozebrat.

Trávicí trakt volně žijících koní je velmi dobře uzpůsoben na využívání pastvy a dobře se dokáže vypořádávat i se sezónními změnami živin, které v porostech probíhají od bohaté jarní po velmi vláknitou a chudou pastvu pozdně podzimní a zimní. Je to pro to, že tyto změny probíhají postupně a koně, tedy osazení jejich trávicího traktu, si na ně postupně snadno navykne. Volně žijící koně mají výhodu velké plochy, po které se pohybují a jejich potrava se tak nezúžila jen na spásání travních porostů, ale okusují i rozmanité keře, stromy nebo požirají kůru. Kone si do jisté míry dokáží saturovat i nedostatek minerálních látek olizováním půdy v různých lokalitách.

Koně žijící v zajetí jsou ve většině případů omezeni plochou pastvin, a nebo dokonce tráví většinu času ve stájích a jsou tedy zcela závislí na tom, co jim dá člověk do žlabu. Omezená plocha pravidelně spásaných pastvin také nezaručuje moc druhové rozmanitosti rostlin na nich rostoucích. Můžeme tedy říci, ano, koně dokáží využít jen z objemných krmiv, ale má to své zásady.

Obecně v objemných krmivech mohou chybět některé vitamíny, minerály, protein a pro sportující a pracující koně i energie. Navíc se jejich kvalita sezónně mění, hlavně u pastevních porostů, nemůžeme tak počítat se stejnými živinami na jaře a stejnými v létě a na podzim. Jiné požadavky na výživu mají také různé kategorie i plemena koní. Jiné požadavky má hobby ježděný hucul, jiné kočící klisna a jiné dostihový kůň v plném tréninku. Pokud je chceme dobře uživit a přitom zbytečně nepřekrmit, musí se živinové požadavky sejít s živinami podávaných krmiv.

U minerálně-vitaminových doplňků lze obecně říci, že se vždy vyplatí kupovat komplexní doplněk určený pro danou kategorii koní. Např. pro březí a kočící klisny kupovat doplněk pro březí a kočící klisny, pro hříbata pak doplněk pro rostoucí koně, atd. Tato krmiva

by měla obsahovat všechny důležité minerály a vitamíny i ve správných poměrech pro danou kategorii a věk. Výhodou je pokud tato krmiva obsahují i aminokyseliny, a to především Lysin a Metionin.

Co by tedy správná komplexní minerálka měla obsahovat? Určitě základní makroprvky: vápník, fosfor, sodík a hořčík, vitamíny rozpustné v tucích: A, D, E a stopové prvky: měď, mangan, zinek, selen, jód a kobalt a již zmíněné aminokyseliny Lysin a Metionin. S rostoucí zátěží a u starších koní jsou vítané i vitamíny skupiny B: B1, 2, 6, 12, Niacin a Biotin, pro kočící klisny kyselina listová, pro hříbata a důchodce vitamín C a pro koně ve vysoké zátěži i vitamín K a železo kvůli krvetvorbě.

A jak je to s energií a bílkovinami? Podle studií u koní krmných pouze píce, je až 70 % využitelné energie získávaná z těkavých mastných kyselin, které vznikají trávením vlákniny v zadním traktu trávicího ústrojí. Škroby a cukry jsou tráveny převážně v tenkém střevě a při jejich nadbytku se posouvají do tlustého střeva, kde způsobují jeho okyselení a tím i nerovnováhu v mikrobiálním prostředí. Koním proto v zimě pomůžeme k lepší termoregulaci přidáním kvalitního sena, kůň si vlastně vnitřně „zatopí“ trávením vlákniny, což ale nefunguje u vyšších dávek jádra (škrobu), které trávicí trakt nedokáže v krátké době efektivně zužitkovat a ještě rozhodí důležitý mikrobiom v tlustém střevě.

U pracujících nebo sportujících koní by mohl být přísun energie z píce nedostatečný, a tak pro ty, kteří nechtějí zatěžovat trávicí trakt koně škrobem je tu řešení v podobě tuku a olejů. Kvalitní rostlinné oleje (lněný, ostropestřecový) jsou velmi efektivním zdrojem energie pro výkon. Tuk v krmné dávce můžeme vhodně zvýšit i pomocí semen jako je ostropestřec, len, slunečnice nebo konopné semínko či nedotčené rýžové otruby. Měli bychom ale mít na paměti, že tuk v celkové denní krmné dávce by se měl pohybovat max. do 5 %.

U bílkovin nejde u koní ani tak o množství jako o jejich kvalitu a aminokyselinové zastoupení. Zdravý kůň v nízké a střední zátěži přijme dostatečné množství bílkovin v objemných krmivech, a nebo mu postačí přidat trochu vyčištěných granulí. U kategorií koní vyžadujících více bílkovin ať už k růstu nebo k obnově tkání při výkonu se hodí kvalitnější zdroje proteinu. Komponentou s největším obsahem bílkovin je extrahovaný sójový šrot – s ohledem na vysokou hladinu NL je vhodné ho přidávat maximálně 200 g do denní krmné dávky koně. Výhodou sójového šrotu je i obsah esenciálních aminokyselin lysinu. Dalšími kvalitními zdroji bílkovin pro koně jsou: len, sladový květ, slunečnice, ostropestřecový nebo konopný výlisek nebo pivovarské kvasnice. Na kvalitu bílkovin a aminokyselinové složení by měli pamatovat hlavně chovatelé koní s různými metabolickými syndromy jako je například PSSM, protože čím efektivnější je obnova svalových vláken, tím menší jsou následky choroby jako jsou například tuhnutí svalů a třes. V poslední době roste u koňáků obliba dalšího

objemného krmiva, které dříve bývalo výsadou hlavně v chovu skotu. Ano, je to siláž ze zavádě píce, neboli nesprávně senáž. Senáž je mezistupeň mezi čerstvou pící a senem a používá se především při zimním krmení nebo pro koně s dýchacími problémy (dušnost). Senáž je vlhká, měkká a koním obvykle chutná více než seno. Obsahuje méně sušiny a vlákniny, ale je živinově bohatší než seno. Vzniká anaerobním kvašením a konzervace spočívá v rychlém poklesu pH, které vytvoří prostředí nevhodné pro škodlivé bakterie a plísni. Živinově je senáž, stejně jak seno, závislá na kvalitě a stáří porostu při sklizni, ale také na způsobu a rychlosti silážování. Pro senáže i seno pak platí stejná zásada, a to krmit pouze kvalitní a nezaplísňený materiál. Senáž je krmivo pro většinu koní vhodné a pokud jsou dodrženy zásady krmení jako je nezávadnost a postupné navykání při zkrmování větších objemů, tak s ní koně problémy nemají a může se s ní seno i zcela nahradit. Pro koho naopak vhodná není, jsou koně náchylní na tloustnutí, na laminitidu a u koní náchylných na hladinu cukrů v krmivu. Nejlepší variantou je krmení senáže v kombinaci se senem nebo kvalitní krmnou slámou, pro doplnění vlákniny.

Závěr

A co říci na závěr? Kůň je geneticky předurčený k tomu, aby přijímal objemná krmiva po celý den a aktivně se přitom pohyboval. To je důležité pro správnou funkci celého organismu koně. Měli bychom na to pamatovat i u koní stojících na boxe a nenechávat je tam takřikajíc „na sucho“, ale podávat menší dávky sena několikrát za den. Ideální dávka objemných krmiv v závislosti na zastoupení vlákniny je 1 – 1,5 % z živé hmotnosti koně. Např. sena by měl dospělý kůň přijmout 6 – 10 kg denně. Pro zajímavost, nové studie koní na pastvě prokázaly, že dospělý valach odkázaný pouze na pastvu, sežere za den 3,3 % ze své živé hmotnosti, měřeno v sušině, což odpovídá cca 50 kg čerstvé píce.

Všechna krmiva podávaná koním musí být kvalitní, bez plísni a hnilob. A samozřejmě nezapomínejme na přístup k nezávadné, čerstvé vodě.

Kateřina Vojtěchová

VVS

Využití minerálních krmiv ve slaniscích – praktické ověření ve volných honitbách

Slaniska mají nenahraditelný význam pro volný celoroční příjem minerálních látek pro zvěř. Základní minerální živinou, která bývá v deficitu v přirozené potravě je sodík. Sodík je pravděpodobně jedinou minerální živinou, kterou velcí přežvýkavci vyhledávají z důvodu deficitu v organismu. Proto po staletí se do lesa nosí zvěři sůl. V každé krajině a kulturní obzvláště je menší či větší deficit minerálních látek pro spárkatou zvěř a není to nejen zmíněný sodík. I ostatní minerální živiny nezbytné pro správný vývoj a činnost organismu zvířete, jako vápník, fosfor, hořčík, a i stopové prvky, bývají v nedostatku a je vhodné je zvěři nabídnout, aby dobře prospívala. Zajištění neomezeného přístupu k minerálním látkám je důležité pro všechny druhy spárkaté zvěře, zejména pak pro březí a kojící samice, ale i pro další druhy zvěře, jako jsou třeba zajáci. Předkládání minerálních krmiv do slanisek, tedy k soli ještě vápník, fosfor, popř. další prvky používali již před sto lety naši předci, jak o tom vypovídají odborné články v časopise Stráž myslivosti (dnes Myslivost) z třicátých let minulého století.

Zvěř slaniska ráda navštěvuje celoročně, zvláště matky v době laktace a kojení mláďat. Jakmile se spárkatá zvěř naučí slanisko navštěvovat, má to trvalý charakter a opakovaně se ke slanisku vrací. Je důležité v honitbě vybudovat síť slanisek, která budou vhodně a systematicky rozmístěna, tak aby se nacházela ve všech domovských okrscích zvě-

ře. V závislosti na druhu zvěře a charakteru honitby je vhodné mít 1 slanisko na 20 – 25 ha. Z pohledu péče o zvěř je lepší mít v honitbě více slanisek než méně.

Cílem našeho praktického ověření bylo kvantifikovat spotřebu sypkého minerálního krmiva s názvem „Premin SLANISKO“ a později „Premin SLANISKO II“, umístěného ve slaniscích, u zvěře srnčí, popř. jelení, daňčí, mufloní zvěře. Ověřili jsme příjem minerálního krmiva ve volnosti, kdy sypké minerální krmivo bylo umístěno ve slaniscích namísto soli, zvěř měla možnost chodit ke slaniskům dle vlastních potřeb, a to celoročně. Pro ověření jsme vytvořili skupinu partnerských honiteb, kterým děkujeme za spolupráci po celé pětileté období sledování spotřeby. Sledování probíhalo od roku 2015 do roku 2020, kdy v prvních třech letech se plnila slaniska sypkým minerálním krmivem „Premin SLANISKO“ a poslední dva roky se používala upravená receptura „Premin SLANISKO II“. Partneri v honitbách sledovali spotřebu ve slaniscích každé dva měsíce po celé období pěti let.

Partneri našeho projektu byly volné honitby napříč republikou v různých přírodních podmínkách. U volných honiteb byla hlavním druhem zvěř srnčí, v několika honitbách s malým počtem zvěř daňčí, jelení nebo mufloní.

První období sledování bylo tříleté a monitorovali jsme spotřebu minerálního krmiva „Premin SLANISKO“, kdy pro vyhodnocení spotřeb byly vzaty hodnoty až druhý a třetí rok, abychom nepočítali první rok návyku, který byl někde rychlejší a někde pomalejší. Druhé období bylo pro nás čtvrtý a pátý rok se sledováním spotřeby „Premin SLANISKO II“, kde jsme upravili složení minerálních živin v tomto produktu. Z odborné literatury je známo, že velcí býložravci jsou schopni vyhledávat z minerálních živin pouze sodík, který je v organismu v deficitu, především pro vyrovnávání osmotického tlaku a acidobazické rovnováhy (kromě dalších významných funkcí). V produktu Premin SLANISKO jsme měli obsah 21 % sodíku a podle hypotézy na získávání sodíku dle deficitu v těle zvířete jsme navrhli novou variantu minerálního krmiva – Premin SLANISKO II s obsahem sodíku 10 % a předpokládali jsme jeho vyšší spotřebu. Jak to

Tabulka č. 1 - Srovnání obsahu živin ve dvou variantách minerálních krmiv do slanisek, používaných ve sledování

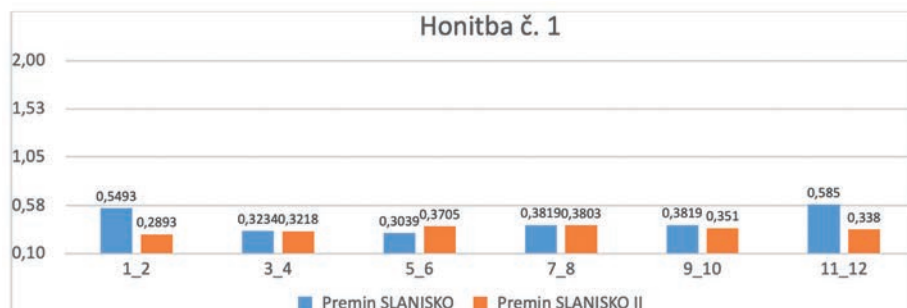
Živina	Jednotka	Premín SLANISKO	Premín SLANISKO II
Vápník	%	14	21
Fosfor	%	7	10,5
Sodík	%	21	10
Hořčík	%	2	5
Měď	mg/kg	200	1250
Mangan	mg/kg	1000	6500
Zinek	mg/kg	800	8000
Selen	mg/kg	10	25
Jod	mg/kg	50	80
Kobalt	mg/kg	0	17

nakonec dopadlo je uvedeno v závěru. Tím, že jsme do upraveného minerálního krmiva dali méně sodíku, vzniklo místo na vyšší obsah dalších minerálních živin, a to vápníku, fosforu a hořčíku. Také jsme posílili obsah stopových prvků tak, aby jejich příjem měl pro zvěř přínos. Rozdíl ve složení obou variant sypkého minerálního krmiva do slanisek je uveden v tabulce. Všechny honitby před začátkem ověřování upravili síť slanisek podle našeho doporučení, došlo ke zvýšení počtu slanisek v honitbách.

Vyhodnocení jednotlivých honiteb:

Honitba č. 1 měla sledovanou oblast 370 ha, kde bylo umístěno 20 slanisek, tj. 1 slanisko / 19 ha (před ověřováním bylo na stejném území pouze 7 slanisek = 1 slanisko / 53 ha). Byla zde zvěř srnčí v počtu 35–50 ks. Je to smíšená honitba, průměrná nm. výška 230 m, běžné klimatické podmínky. Pozorovali jsme okamžitý návyk na nové sypké minerální krmivo (dříve byla používaná kusová sůl). Na sledované ploše se dále vyskytuje: koroptev 6–12 kusů, bažant 20–30 kusů, zajíc 200–250 kusů. Slaniska navštěvuje zvěř srnčí a zaječčí.

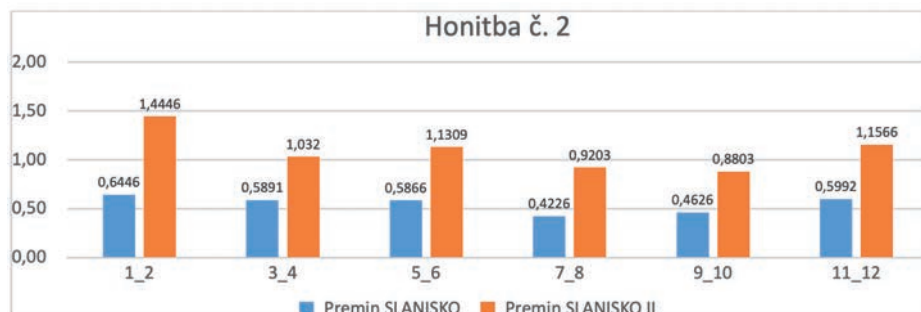
V následujících 6 grafech jsou uvedeny spotřeby minerálního krmiva Premin SLANISKO (modrá barva), a to za druhý a třetí rok sledování. Jsou to spotřeby vždy za dva měsíce, 1_2 leden-únor až 11_12 listopad-prosinec. Spotřeby upraveného krmiva Premin SLANISKO II (oranžová barva), byly vyhodnoceny za čtvrtý a pátý rok sledování.

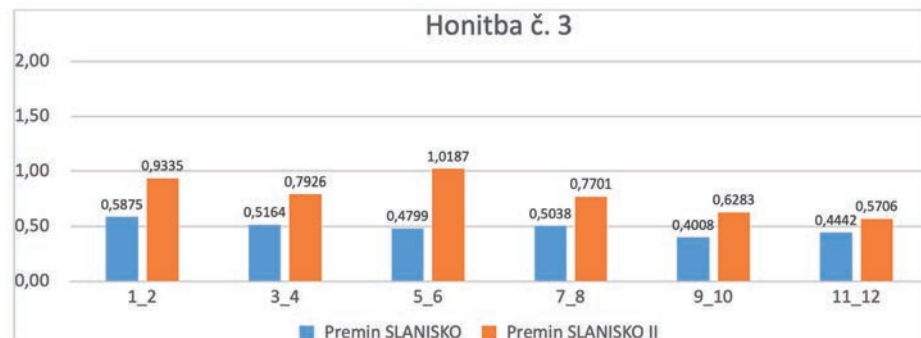
U produktu Premín SLANISKO byla vyhodnocena roční spotřeba na 1 slanisko 2,53 kg a u Premínu SLANISKO II 2,05 kg / 1 slanisko / rok. Pro porovnání s ostatními honitbami uvádíme spotřebu minerálního krmiva Premín SLANISKO II na plochu 1000 ha honitby a to je 109 kg. Průměrná spotřeba na 1 ks srnčí zvěře a rok vycházela cca 1 kg. V této honitbě byla spotřeba druhého produktu oproti prvnímu o 19 % nižší. Tato nižší spotřeba byla pozorována pouze v této jediné honitbě ze všech. Jediným důvodem nižší spotřeby, který přichází v úvahu bylo rušení zvěře. Ve sledované části honitby probíhá polní cesta, která je používána na procházky a venčení psů a je pravda, že v posledních letech není nouze o chovatele, kteří pouští psy na volno a srnčí zvěř je velice rušena. Spotřeba byla nejvyšší od května do srpna, ve zbylých měsících se spotřeba mnoho neměnila.

Honitba č. 2 – Sledovaná oblast byla 700 ha, kde bylo 26 slanisek, tj. 1 slanisko / 24 ha (před ověřování 7 slanisek = 1 slanisko / 100 ha). Hlavní zvěř byla srnčí, v zimě ke 4 slaniskům z 26 přišla výjimečně i zvěř jelení a mufloní. Srnčí cca 60–70 ks v zimním období, v letním cca 45 ks, jelení a mufloní zvěř - pouze jednotky ks v zimě. Smíšená honitba, 620 až 690 m nad mořem, dost větrné podmínky. Návyk byl postupný a celkem dobrý hlavně u krmelců kde se původně podávala kamenná sůl. Po skončení období sledování byla na část slanisek vložena i kamenná sůl. Více bylo bráno Premín Slanisko II, i když v kamenné soli v některých slaniscích byl vylizaný důlek. Pokud je kamenná sůl mimo slanisko tak ji neberou a berou jen Premín.

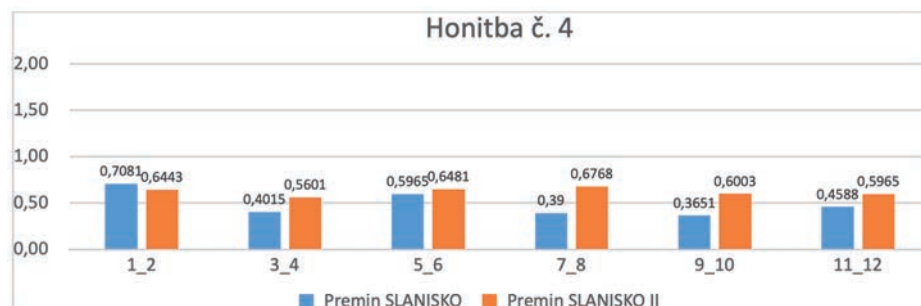
Graf č. 2

Graf č. 3

Graf č. 4

U produktu Premín SLANISKO byla vyhodnocena roční spotřeba na 1 slanisko 3,3 kg a u Premínu SLANISKO II 6,56 kg / 1 slanisko / rok. Spotřeba minerálního krmiva Premín SLANISKO II na plochu 1000 ha honitby byla 275 kg. V této honitbě byla spotřeba druhého produktu oproti prvnímu o 100 % vyšší. Spotřeba byla nejvyšší v květnu a červnu, a pak od listopadu do února, kdy v zimním období byla spotřeba zvýšená díky vyššímu počtu srnčí zvěře z okolních honiteb a přítomnosti několika ks jelení a mufloní zvěře.

Honitba č. 3 – v části honitby o výměře 510 ha se sledovalo 18 slanisek, tj. 1 slanisko / 28 ha (před ověřování 7 slanisek = 1 slanisko / 73 ha). V honitbě je zvěř srnčí, méně daňčí a mufloní zvěře (v posledních 2 letech ověřování došlo obecně ke snížení počtu zvěře) srnčí 25 – 30, daňčí a mufloní cca po 5 ks. Byl rychlý návyk na minerální krmivo bez přechodného období se solí. Jedná se o smíšenou honitbu, s průměrnou nm. výškou 640 m, s běžnými klimatickými podmínkami.

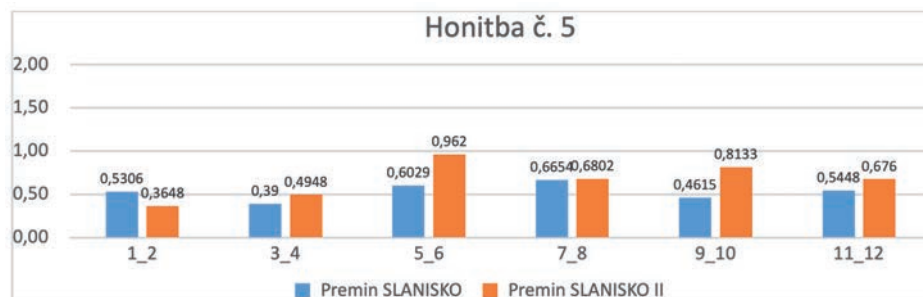
U produktu Premín SLANISKO byla vyhodnocena roční spotřeba na 1 slanisko 2,93 kg a u Premínu SLANISKO II 4,71 kg / 1 slanisko / rok. Spotřeba minerálního krmiva Premín SLANISKO II na plochu 1000 ha honitby byla 170 kg. V této honitbě byla spotřeba druhého produktu oproti prvnímu o 61 % vyšší, přestože došlo ke snížení počtu zvěře v posledních dvou letech. Spotřeba byla nejvyšší od května do června, a pak ještě v měsících leden a únor. Spotřeba u srnčí zvěře lze těžko spočítat z důvodu přítomnosti i dalších druhů zvěře u slanisek, ale počítáme s 1,2–1,5 kg/ks srnčí zvěře/rok.

Honitba č. 4 – Sledovaná oblast v této honitbě byla 500 ha, se 17 slanisky, tj. 1 slanisko / 29 ha (před ověřování celkem 12 slanisek, tj. 1 slanisko / 40 ha). Hlavní zvěří je zvěř srnčí, cca 80 ks (vysoká výjimečně). Návyková fáze nebyla dlouhá, prvních 4–6 měsíců byly spotřeby omezené, teprve později se ustabilily na normálnějších hodnotách. Smíšená honitba, průměrná nm. výška 550 m, běžné klimatické podmínky.

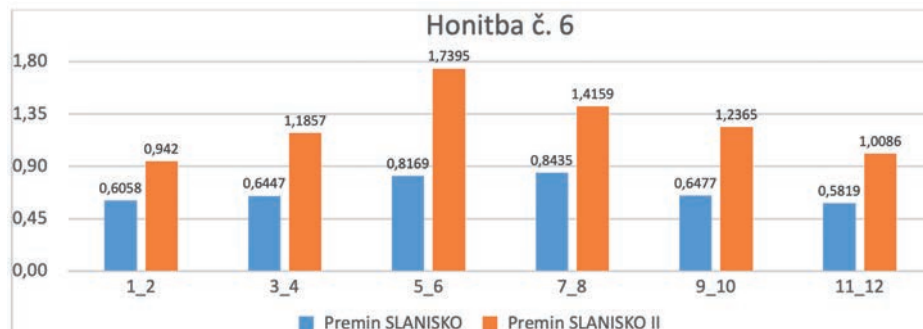
U produktu Premín SLANISKO byla vyhodnocena roční spotřeba na 1 slanisko 2,92 kg a u Premínu SLANISKO II 3,73 kg / 1 slanisko / rok. Průměrná spotřeba minerálního krmiva Premín SLANISKO II na plochu 1000 ha honitby byla 127 kg. Průměrná spotřeba na 1 ks srnčí zvěře a rok vycházela 0,8 kg. V této honitbě byla spotřeba druhého produktu oproti prvnímu o 28 % vyšší. Spotřeba byla nejvyšší od května do srpna, od září do února byla víceméně shodná a nejmenší období pro spotřebu byly měsíce březen–duben.

Honitba č. 5 – Ve sledované oblasti honitby - 400 ha je 40 slanisek, (1 slanisko / 10 ha).

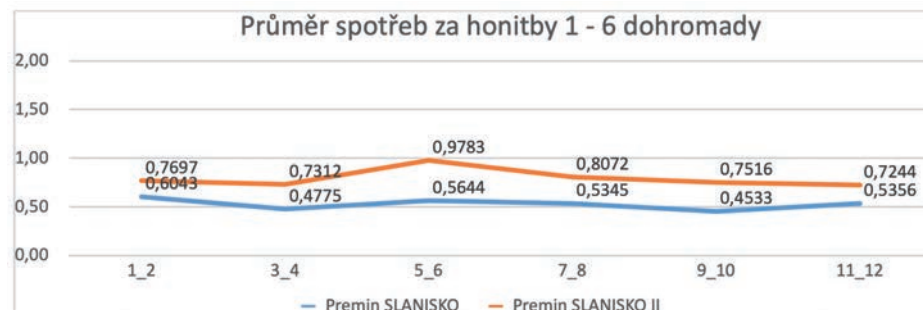
Graf č. 5

Graf č. 6

Graf č. 7. V tomto grafu je uveden trend spotřeby minerálních krmiv Premín SLANISKO a Premín SLANISKO II za všechny honitby dohromady. Hodnoty v grafech jsou uvedeny u Premín SLANISKO za druhý a třetí rok (první rok z důvodu návyku zvěře není vyhodnocen) a u Premín SLANISKO II za čtvrtý a pátý rok sledování. Hodnoty jsou uvedeny jako průměr spotřeby na jedno slanisko v honitbě v kilogramech minerálního krmiva. Grafy vyjadřují trend spotřeby po dvou měsících.

Celkem má honitba 1800 ha se 170 slanisky a dříve bylo v celé honitbě 40 slanisek / 1 slanisko / 45 ha). Jedinou zvěří spárkatou byla na sledovaném úseku zvěř srnčí, cca 70 ks. Převážně polní honitba s nm. výškou cca 450 m. Návyk bez použití přechodného období s kamennou solí byl do tří měsíců a pak zvěře již brala pravidelně.

U produktu Premín SLANISKO byla vyhodnocena roční spotřeba na 1 slanisko 3,2 kg a u Premínu SLANISKO II 3,99 kg / 1 slanisko / rok. Spotřeba minerálního krmiva Premín SLANISKO II na plochu 1000 ha honitby byla 399 kg. Průměrná spotřeba na 1 ks srnčí zvěře a rok vycházela 1,3 kg. V této honitbě byla spotřeba druhého produktu oproti prvnímu o 25 % vyšší. Spotřeba byla nejvyšší od května do června a pak od září do října a nejmenší v měsících leden – duben.

Honitba č. 6 – Celkem sledované území

honitby bylo 1200 ha s 50 slanisky = 1 slanisko / 24 ha (před ověřování 30 slanisek = 1 slanisko / 40 ha). Srnčí a daňčí zvěř, srnčí 120–150 ks, daňčí cca 50–60 (ale tato chodila i do sousedních honiteb). Byl pozorován okamžitý návyk na nové sypké minerální krmivo, (dříve kusová sůl). Smíšená honitba, průměrná nm. Výška 530 m, běžné klimatické podmínky.

U produktu Premín SLANISKO byla vyhodnocena roční spotřeba na 1 slanisko 4,14 kg a u Premínu SLANISKO II 7,53 kg / 1 slanisko / rok. Spotřebu minerálního krmiva Premín SLANISKO II na plochu 1000 ha honitby byla 316 kg. V této honitbě byla spotřeba druhého produktu oproti prvnímu o 82 % vyšší. Spotřeba byla nejvyšší od května do října. Spotřeba minerálního krmiva u srnčí zvěře nelze přesně určit pro významnou populaci daňčí zvěře.

SLANISKO II

**Minerální krmivo pro
volný celoroční příjem
spárkatou zvěří.**

Premín® SLANISKO II je sypké minerální krmivo pro spárkatou zvěř, které by mělo být celoročně k dispozici. Je určeno jako náplň do slanisek namísto kusové nebo lisované soli. Obsahuje minerální živiny, jako vápník, fosfor, sodík, hořčík včetně stopových prvků. Všechny tyto prvky jsou důležité pro zajištění životních funkcí organismu včetně rozvoje kostry a paroží.

cesta k Vaší trofeji...

WWW.SPARKATA.CZ

Tabulka č. 2 – Sumární informace o výsledcích sledování

Číslo honitby	Plocha v ha na 1 slanisko v honitbě před začátkem ověřování m	Plocha v ha na 1 slanisko při ověřování a vytvoření optimální sítě slanisek	Spotřeba Premín SLANISKO (2.-3. rok) v kg/rok na 1 slanisko	Spotřeba Premín SLANISKO II (4.-5. rok) v kg/rok na 1 slanisko	Spotřeba Premín SLANISKO (2.-3. rok) v kg/rok na 1000 ha honitby	Spotřeba Premín SLANISKO II (4.-5. rok) v kg/rok na 1000 ha honitby
1	53	19	2,53	2,05	133	109
2	100	24	3,3	6,56	137	275
3	73	28	2,93	4,71	105	170
4	40	29	2,92	3,73	101	127
5	45	10	3,2	3,99	320	399
6	40	24	4,14	7,53	172	316
Průměr	58,5	22,3	3,17	4,76	161	232

Vyhodnocení

Všechny honitby před započítáním ověřování upravili svou síť slanisek v honitbě na základě doporučení tak, aby slaniska postihla všechny domovské okrsky zvěře a jejich místa pobytu po celý rok. Každá honitba to udělala po svém a průměrem bylo 1 slanisko na 22 ha. Tato hodnota je shodná s obecným doporučením z odborné literatury, kde se uvádí 1 slanisko na 25–30 ha honební plochy v podmínkách České republiky. Při ověřování jsme porovnávali spotřebu dvou variant minerálního krmiva, Premín SLANISKO a Premín SLANISKO II, jejichž

hodnoty živin jsou uvedeny v tabulce č. 1. Hypotéza, že při sníženém obsahu sodíku v minerálním krmivu ve slaniscích povede ke zvýšené spotřebě se potvrdila. Podle našich výsledků byla průměrná spotřeba za všechny honitby dohromady u nové varianty o 44 % vyšší oproti původní. Z tohoto důvodu nová varianta zůstane v budoucnu používána a obsah sodíku již nebude měněn, a to z obavy, že při dalším snížení obsahu sodíku by již mohlo dojít ke snížení atraktivity minerálního krmiva u zvěře.

Ondřej Faltus

Akce

PRIM Chomutice

První pátek v září se v areálu ve Třténicích uskutečnil již 29. ročník akce PRIM Chomutice – memoriál Ing. Václava Hátle. Na tuto významnou chovatelskou akci přijelo rekordních šest desítek plemenic ze 13 zemědělských podniků, náměstek ministra zemědělství Miroslav Skřivánek, prezident Agrární komory ČR Jan Doležal, Martina Vágner Dostálová, předsedkyně Výboru pro životní prostředí a zemědělství KHK, pan radní pro zemědělství z KÚ v Liberci pan Václav Židek a další hosté. Krásný slunečný den završilo vyhlášení šampionky výstavy, stejně jako vloni dojnice na páté laktaci z podniku Karsit Agro. Kráva s nejlepším vemenem a zároveň nejlepší kolekce dojníc byla vyhlášena z podniku ZEOS Lomnice. Přes 800 dospělých registrovaných účastníků výstavy a dalších z řad školní mládeže se těšilo výborné chovatelské akce.

Orlický pohár

Ač měl být čtvrtek 8. června deštivý, okolí kravína pořádajícího podniku PODORLICKO a.s. Mistrovice bylo zalito sluncem. Ve finále o šampionku výstavy 12. ročníku Orlického poháru soutěžila vítězka kategorie starších krav z podniku ZD Mostek a vítězka kategorie prvotelek z pořadatelské stáje. Šampionkou výstavy a zároveň krávou s nejlepším vemenem se tak stala plemeniice z kravína z Verměřovic. Blahopřejeme!

Akce

Mléčná farma roku 2023

Vyhodnocení 15. ročníku této soutěže se odehrálo v počínajícím jarním období v březnu. Sál Hotelu Tři Věžičky zaplnili účastníci konference, kteří si tak spolu s 521 posluchači on-line přenosu vyslechli zajímavé přednášky ke šlechtění na efektivitu krmiva v souvislosti s emisemi metanu a k managementu velkého vysokoužitkového stáda v Německu. Přírůsná byla též panelová diskuse zástupců chovů plemene české strakaté a holštýn, poutavě moderovaná Václavem Osičkou. Samotné vyhlášení nejlepších chovů probíhalo tradičně v režii šéfa Českomoravské společnosti chovatelů Josefa Kučery. Blahopřejeme nejenom finalistům soutěže a skokanům roku, ale i všem zúčastněným chovatelům.

Výsledky - kategorie ČESTR (85 farem)

Název společnosti / Farma	POŘADÍ	Celkem bodů	MD	PSB	LS do 4,0	T+B	Lak.den	Nádoj	Poř.lak
Lukrena a.s. Řenče	1	113	361	132	92	2,61	154,19	35,21	2,19
Zemědělská a.s. Horní Bradlo Javorné	2	104	368	148	90	2,54	161,81	34,62	2,79
ZD Libín ZD Libín	3	101	368	180	84	2,50	149,52	33,27	2,62
Podorlicko a.s. Mistrovice Verměřovice	4	101	375	139	89	2,57	161,52	34,00	2,50
PROAGRO Radešinská Svratka, a.s. Řečice	5	101	368	158	92	2,27	151,41	30,29	2,40

Výsledky - kategorie HOLŠTÝN (102 farem)

Název společnosti / Farma	POŘADÍ	Celkem bodů	MD	PSB	LS do 4,0	T+B	Lak.den	Nádoj	Poř.lak
AGRAS Bohdalov, a.s. Bohdalov	1	103	393	161	90	3,17	160,95	44,87	2,45
Úněšovský statek a.s. Pernarec	2	100	367	196	86	2,94	163,11	41,14	2,48
ZERAS a.s. Pavlov	3	98	383	183	87	2,87	157,09	41,20	2,20
ZD Růžový Palouček Újezdec	4	97	377	172	89	2,85	164,25	39,38	2,49
Družstvo vlastníků pudy Ametyst Statek Dubinka	5	96	368	137	93	2,61	155,63	34,35	2,32

Titul skokan roku v rámci soutěže Mléčná farma roku byl v letošním roce udělován již počtvrté a poprvé v obou soutěžních kategoriích. Cílem bylo ocenit tu farmu, která se v posledním roce meziročně zlepšila nejvíce. Podmínkou bylo přihlášení farmy do soutěže Mléčná farma ve dvou posledních ročnících, což splnilo 63 farem v kategorii ČESTR a 65 farem v kategorii HOLŠTÝN. Posuzována byla u jednotlivých podniků procentní změna u všech šesti hodnocených ukazatelů. Následně u každého parametru bylo mezi podniky stanoveno pořadí podle toho, jak velká byla meziroční procentní změna. U nejvyššího procentního zlepšení získal podnik za každý jednotlivý ukazatel největší možný počet bodů. Vítězem se stala ta farma, která měla součtem za všech šest ukazatelů bodů nejvíce.

V kategorii ČESTR se letošním skokanem roku se stal podnik Zderaz, zemědělské družstvo, farma Hluboká.

V kategorii HOLŠTÝN se letošním skokanem roku se stalo Hospodářské obchodní družstvo Dolní Heřmanice, farma Dolní Heřmanice.

Mikuláš zavítal opět do Mistrovic

Tak, jak již velí tradice, počátkem prosince, vždy okolo svátku svatého Mikuláše, se on se svou družinou přijede podívat na děti z VVS a děti z blízkého dětského domova v Dolní Čermné. Tentokrát spolu s Mikulášem, anděly a čerty přijel i pirát s pirátkou. Ti sebou přivezli i cvičeného papouška. Besídka se vyvedla tak, jako pokaždé. Hlavní program zajišťovalo Animo Žamberk a piráti s papouškem se činili, jak se patří.

Mikuláš, když besídka končila, připravil dětem i pořádnou sněhovou nadílku.

Psát o tom, že se besídka vyvedla, je snadné. Co ovšem není snadné, je takovou akci, na kterou přijde pokaždé okolo stovky dětí, připravit.

Proto patří veliký dík těm kolegům z VVS, včele s Ladou Bryndovou, kteří rok co rok besídku prakticky již od léta připravují.

A vzhledem k tomu, že nejen láska k bližnímu, ale i láska k veškerému takovému konání musí procházet i žaludkem, je fajn, že se vždy můžeme na sto procent spolehnout i na skvělou kuchyni pana Novotného.

Teď, když se Vám dostává toto číslo VVS info do rukou, je již zajištěno vše potřebné na tu letošní. Kdo, vedle Mikuláše, bude také hvězdou programu je zatím ale tajemství...

Ať se Vám vše, co čekáte od nadcházejících svátků, vyplní.

Seminář masná plemena

Zhruba 60 účastníků se sešlo na odborném semináři k chovu masných plemen skotu v zasedací místnosti Českomoravské společnosti chovatelů na Hradištku. Mohli jsme slyšet přednášky aktivních chovatelů a odborníků jak v oblasti ekonomiky chovu, plemenářské práci i zdraví zvířat. Po skončení semináře jsme ochutnali rožněné maso a zhlédli přehlídku býků masných plemen v areálu společnosti Natural.

Putování po farmách Beneluxu

První listopadový týden patřil návštěvám moderních belgických farem. Počty krav byly sice ve srovnání s našimi podniky menší; moderní stáje řídily ženy a dosahovaly výborných výsledků v reprodukci a zdraví mléčné žlázy. Množství mléka na dojenou krávu bylo něco málo přes 30 litrů. Výborně ale zvládaly management stáda i produkci mléčných výrobků. Především zmrzlina byla vynikající. Problém zde mají stejně jako výrobci mléka v Nizozemí se snižováním počtu dojených krav v důsledku environmentálních opatření vlády. Na závěr jsme si též prohlédli výrobu mléčné náhražky Multimilk, diskutovali mlezivové období i výživu telat v zimním období.

Jarní semináře

Plný sál chovatelů přivítal přednášející z řad odborníků na výživu a odchov telat. Orsi Pozbai hovořila o chybách v mlezivovém období a pozvolném odstavu, Stephen Van Den Meersch pak o zdrojích a parametrech mléčných náhražek a nativním mléku. Své zkušenosti ze změn v odchovu telat popsali zootechnici z podniku ZD „Růžový Palouček“ a ZD Třebelovice Ing. Petr Tobeš a Ing. Tomáš Křivan. Průběžná diskuse potvrdila, že téma správného nastavení výživy a chovu telat je základem úspěšného chovu vysokoprodukčních stád, jak potvrdily výsledky obou podniků u plemene české strakaté a holštýnské.

Animal Tech 2023

Po dvou letech se sjeli chovatelé hospodářských zvířat a jejich partneři, dodavatelé krmiv, genetiky a technologií do Brna na chovatelský svátek roku. Chovatelé soutěžili o tituly v řadě kategorií, měli jsme tu čest předávat ceny za nejlepší vemeno. Byla to přehlídka krásných dojnic a jalovic z chovů z celé České republiky.

Výstava Kůň 2023

Ve dnech 22. – 24. 9. se na výstavišti v Lysé tradičně konala výstava koní, jezdeckých potřeb, doplňků a všeho co ke koním patří. Podruhé se prezentovala i naše společnost se stánkem Premín v tradičních zeleno černých barvách. Nebyla nouze o setkání s našimi obchodními partnery, zákazníky i zájemci o krmiva Premín a rádi jsme všechny pohostili i malým občerstvením. Součástí naší prezentace byla i videoukázka Centra rehabilitace koní v Kolesách a dva dny byla přítomna i majitelka dostihového areálu Vasury Kolesa. Vřele děkujeme našim zákazníkům a partnerským obchodům za návštěvu, přízeň, přátelskou atmosféru a těšíme se na další spolupráci.

Poradenství v odchovu telat

Podzimní dny patřily návštěvám farem, kde jsme řešili správné zásady výživy a odchovu telat, od mlezivového období až po odstav. Diskuse se zootechniky a ošetřovateli telat nacházela praktická řešení.

Návštěva anglických farem

Čeští chovatelé dojníc se vydali na návštěvu anglických farem s ohledem především na jejich zkušenosti při výrobě a zkrmování objemných krmiv.

Silážní semináře

V lednu zdárně proběhlo přednáškové turné k problematice siláží po celé České republice. Slyšeli jsme zajímavé prezentace ohledně pohledu výživářského poradce na výrobu a zkrmování siláží, na působení bakterií a enzymů a v neposlední řadě velmi potřebné informace k vyhodnocování původců mastitid, léčby i selektivního zaprahování antibiotiky.

Kvalitní náhražka je investice

Na semináři společnosti VVS Verměřovice, s. r. o. v Táboře byla řeč o mléčných náhražkách pro telata. Po úvodním slově Ing. Jiřího Burdycha, který hovořil o vývoji cen syrového mléka, SOM a syrovátky, se mikrofonu chopila Dr. Orsi Pozbai ze společnosti Nukamel. Ta pohovořila o zásadách a chybách v odchovu telat. Její kolega MVDr. Stephen Van Den Meersch se pak věnoval kvalitě mléčných náhražek.

Dr. Orsi Pozbai ve svém vystoupení krátce připomněla fáze odchovu do odstavu. Mezi narozením a třetím týdnem života probíhá u telat monogastrické období. Během něj by se měla, po skončení mlezivového období, podávat kvalitní mléčná krmná směs, voda a od třetího dne také jakostní starter. Následuje období rozvoje bachoru – do 11. týdne věku. Je třeba podávat starter s kvalitním řezaným senem nebo slámou, mléčnou směs a vodu. Bachor se vyvíjí až do 16. týdne, ve 12. týdnu přitom obvykle nastává pozvolný odstav.

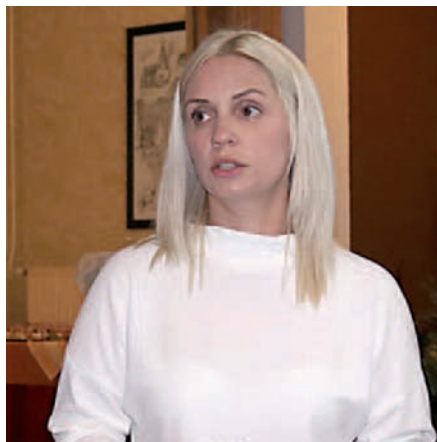
Kolostrální imunita

„Tele je nejzranitelnější v prvním měsíci života,“ uvedla Dr. Pozbai. V této době nemá vlastní aktivní imunitu, první obrannou linii proti patogenům představuje mlezivo. To by se přitom mělo správně oddojit, uchovávat i podávat. Důsledkem chyb v této fázi může být selhání pasivního transferu mateřských protilátek. Tele je náchylné k infekcím a může i uhynout.

Při oddojení i podávání se musí brát zřetel na čas. Koncentrace imunoglobulinů v mlezivu se totiž postupně snižují – o 17 % během prvních šesti hodin, o 33 % do 14 hodin po otelení. To znamená podojit otelenou plemenič co nejdříve po porodu a nečekat na obvyklý čas dojení,“ konstatovala přednášející.

Jak dále uvedla, pro první napití je nutné použít pouze kolostrum dobré kvality (Brix ≥ 22 %, tedy IgG ≥ 55 gramů na litr), pro druhé napití býčků se dá využít i průměrné mlezivo. „Pokud je většina mleziva v chovu nekvalitní, naznačuje to problémy v péči o krávy,“ podotkla Pozbai.

Teplota mleziva při napájení by měla podle jejích slov být mezi 39 a 40 °C, doporučuje

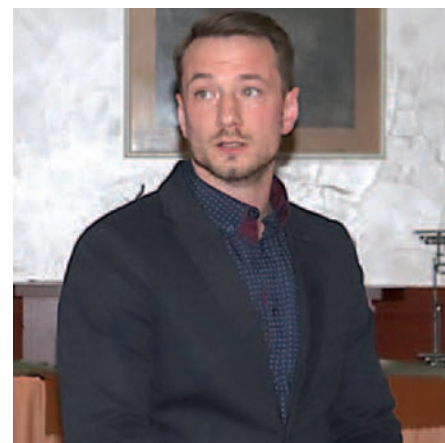
Dr. Orsi Pozbai

MVDr. Stephen Van Den Meersch

Ing. Petr Tobeš

Ing. Tomáš Křivan

podávání buď pomocí láhve s dudlíkem nebo drenčem. „První napití by se mělo uskutečnit do čtyř hodin po narození v objemu 10 procent živé hmotnosti telete. V prvních hodinách života je totiž průchodnost střeva mláděte pro imunoglobuliny nejvyšší. Druhé napití, z prvního nádoje od matky uchovaného v lednici, pak osm až 12 hodin po narození v polovičním objemu. Tento postup je nutné zkontrolovat, nejlépe odebráním krve, protože obsah IgG v krevním séru souvisí s celkovou bílkovinou. Měření celkové bílkoviny v krevním séru lze provést různými metodami, nejpraktičtější je změřit ji refraktometrem. Doporučuji uvést podání kolostra do deníku telení a pravidelně vše kontrolovat,“ sdělila zástupkyně firmy Nukamel.

Chceme užítkovost?

Vysokoužítkově krávy přirovnala přednášející ke sportovkyním z olympijských her. „Pokud takové chceme v chovu, musíme jalovičky adekvátně krmit tak, aby splňovaly náležitosti akceleračního růstu. To znamená vyšší objemy kvalitní náhražky na každé napití až do odstavu,“ uvedla Dr. Pozbai. Odstav by pak podle ní měl být pozvolný, trvající zhruba tři týdny. Ze starteru na suchou TMR doporučuje přecházet dva až tři týdny před koncem napájení mléčnou náhražkou,

tedy asi v sedmém týdnu života. Vývoj bachoru je ovlivněn příjmem mléčné krmné směsi a starteru. Nízký příjem mléčné krmné směsi (450 g/den) nebo příliš krátký odstav znamená pouze pokrytí potřeb telete na záchovu. Telata potřebují více živin, takže zvýší příjem starteru a mohou se dostat do acidózy, dochází i k poškození bachorové stěny.

Při vyšším příjmu mléčné náhražky je živinově pokrytá záchova i růst a bachor má dostatek času pro rozvoj. Podávaný starter by měl být v maximální dávce 3–3,5 kilogramu na kus a den. Samozřejmostí je jeho čerstvost, kvalita a stravitelnost. Pokud není řezaná sláma či seno obsažená ve starteru, doporučuje přednášející je podávat zvlášť, nazapomíná ani na dostupnost čisté pitné vody.

Jak na závěr shrnula Dr. Orsi Pozbai, optimalizace odchovu telat je prospěšná. Výsledkem správného programu výživy telat je jejich lepší vývoj a zdravotní stav, vyšší přírůstky, u jaloviček pak dřívější nástup reprodukčního cyklu a posléze vyšší produkce mléka.

Vybrat není snadné

Tématu kvality mléčných náhražek se v Táboře věnoval MVDr. Stephen Van Den Meersch ze společnosti Nukamel. Jak sdělil, kritérií kvality je více, nelze se řídit pouze podle obsahu sušeného odstředěného mlé-

ka. Čerstvé mléko má vysoký obsah biologicky aktivních látek, ale záhřev mění jeho vlastnosti. „Například UHT ošetření sice zbaví mléko všech mikroorganismů, zároveň ale dochází k výraznému snížení obsahu bílkovin, a to i těch pomáhajících imunitnímu systému. Ne všechny sušené mléčné směsi neprošly ošetřením vysokou teplotou,“ konstatoval přednášející.

„Nukamel se řídí obsahem imunoglobulinů, které mají bioaktivní účinek proti patogenům obsaženým ve střevě. Naše náhražky obsahují sušenou syrovátku a koncentrovanou syrovátkovou bílkovinu vybraného původu, konkrétně vznikající při výrobě sýrů. Zakládáme si také na nízkém obsahu tepelně ošetřených složek, tedy omezené denaturaci obsažených bílkovin. Výsledkem je zvýšený obsah neporušených bioaktivních proteinů a vyšší dostupnost stravitelné bílkoviny. Jedná se vždy o kvalitu surovin, nikoliv jen o jejich zdroj,“ je přesvědčen Stephen Van Den Meersch.

Omezená denaturace bílkovin v náhražce od Nukamelu pak podle jeho slov znamená zvýšený obsah neporušených bioaktivních proteinů, vyšší dostupnost stravitelné bílkoviny. Přirozené mléčné imunoglobuliny (IgG) jsou parametrem kvality syrovátkové bílkoviny.

„Aktivní imunoglobuliny jsou měřené speciální metodou založenou na protilátkách, což zaručuje potřebnou aktivitu v trávicím traktu. Nukamel garantuje deklarované obsahy imunoglobulinů v produktech,“ připomněl MVDr. Den Meersch.

Složky v produktech Nukamel jsou ošetřeny pouze nízkou teplotou, což zabraňuje denaturaci potřebných bílkovin, a tím zlepšuje jejich využití. To má podle slov řečníka pozitivní vliv na růst telete.

„Výzkumy společnosti Nukamel dokládají příznivý vliv ošetření sušeného mléka nízkým záhřevem. Má lepší stravitelnost, lépe se sráží, podporuje zdraví střev a růst telat, která vykazují méně trávicích poruch včetně průjmů. Vyšší ceny za produkty ošetřené nízkým záhřevem jsou proto opodstatněné,“ konstatoval zástupce společnosti Nukamel. Dále varoval před používáním náhražek obsahujících pšeničnou mouku s neošetřenými syrovátkovými proteiny, které jsou kvůli obsahu pšeničného škrobu pro telata obtížně stravitelné. „Syrůvkové mléčné náhražky s vysokým obsahem nekvalitních rostlinných složek bývají levnější, ale nejsou pro telata výhodou. Nukamel používá hydrolyzovaný koncentrát pšeničné bílkoviny, což znamená, že proteiny jsou rozštěpeny na malé jednotky, můžeme říci předtráveny. To vede k dobré stravitelnosti a vysokému obsahu glutaminu,“ sdělil přednášející.

Hydrolyzovaný pšeničný lepek

Tento lepek se zkratkou HWG představuje podle slov zástupce Nukamelu vysoce kva-

Šťastná a zdravá telata s menším výskytem průjmů a respiračních problémů chce mít ve svém stádě každý chovatel

litní rostlinný protein, „předtrávený“ zdroj bílkovin se stravitelností blížíci se 100 %. Navíc neobsahuje žádné antinutriční látky. HWG je bohatým zdrojem glutaminu, který vyrovnává produkci hlenu ve střevě, zlepšuje regeneraci střevních buněk, podporuje růst klků, čímž navyšuje absorpci živin a v neposlední řadě omezuje propustnost střevní sliznice, známou jako syndrom děravého střeva. „Příznivý účinek byl pozorován při 1 až 2 % glutaminu, jeho obsah v našich produktech je mezi jedním a 2,5 procenty,“ konstatoval Stephen Van Den Meersch a dodal, že všechny MKS od firmy Nukamel mají vyvážený profil aminokyselin ve vztahu k obsahu bílkovin.

„Dobrá mléčná krmná směs je investice, nikoliv výdaj. Podívejte se na telata, jejich růst a vývin i zdravotní stav. Ta vám ukáží, čím chtějí být krmena,“ uzavřel MVDr. Stephen Van Den Meersch.

Zkušenosti z praxe

O managementu v chovu jalovic pohovořil Ing. Petr Tobeš ze ZD Růžový palouček, Morašice. Podnik hospodaří na 2480 hektarech orné půdy a 284 ha luk v nadmořských výškách 300 až 450 m n. m. Na orné půdě pěstují 400 ha kukuřice na siláž, 400 ha píce, 1200 ha obilnin, 330 ha řepky a 100 ha cukrovky. Ve dvou střediscích chovají 1250 dojníc plemen holštýn a české strakaté, do mlékárny dodávají 13,5 milionu litrů mléka za rok. Na dvou farmách je ustájena tisícovka jalovic, mají i 350 býků ve výkrmu.

Telata odchovávaná ve středisku Újezdec mají k dispozici vlastní dojírnu pro otelení krávy, což je podle Ing. Tobeše pro včasné napojení mlezivem značná výhoda. Směsné kolostrum přijímají mláďata do pátého dne věku, poté přecházejí na mléčnou náhražku zkrmovanou do 60. dne. Napájejí se dvakrát až pětkrát za den, při odstavu ve dvou

měsících mají průměrnou hmotnost 95 kg. Ve středisku Cerekvice nad Loučnou dostávají telata do pátého dne mlezivo od matky a směsné, do 20. dne okyselené nativní mléko a mezi 21. a 70. dnem mléčnou náhražku dvakrát denně po třech litrech. Ve 100 dnech odstavu váží průměrně 100 kg.

Ve středisku Morašice je ustájeno 540 holštýnských jalovic. Mezi druhým a třetím měsícem věku dostávají slamnatý starter, následují dva typy TMR, do 12 měsíců věku (16 % NL) a pro březí jalovice (14 % NL). Říje se detekuje pomocí systému Ovalert, první inseminace probíhá od 13. měsíce věku a je sexovaným spermatem, stejně jako druhá.

V Libčicích se chová 350 holštýnských a českých strakatých jalovic. Přijímají tři typy TMR, do 12 měsíců věku, v období inseminace a vysokobřezí. Poprvé se inseminuje ve 13. měsíci (plemeno H) a v 15. měsíci (plemeno C). „V budoucnu zde bude stejný systém jako v Morašicích,“ sdělil řečník.

Dále se slova ujal Ing. Tomáš Krivan ze Zemědělského družstva Třebelovice. Podnik hospodaří na výměře 1743 ha, z toho připadá 50 ha na trvalé travní porosty. Zabývá se chovem skotu (400 dojníc, z toho 80 % plemene české strakaté a 20 % holštýn) a prasat.

Do mlékárny dodávají denně 9700 litrů mléka. Do krmné dávky patří kromě kukuřičné siláže, vojtěškové senáže a slámy také CCM, sladový květ, kukuřičné výpalky a jadrné krmivo.

Po narození telete se okamžitě ošetří pupeční pahýl a napojí se mlezivem (3x od matky). Také dochází k aplikaci vitamínů. Následně se přesouvá do boudy, kde přijímá směsné mlezivo dvakrát denně po třech litrech. Druhý den života je zkontrolován jeho zdravotní stav včetně pupku a odebere se krev pro zjištění kvality napájení kolostrem.

Desátý den života nastává přechod na mléčnou náhražku Multimilk Vital v dávce 2 x 3,5 litru. Ve dvou týdnech věku se mláďata přesouvají do teletniku na mléčné automaty, kde dostávají 4x denně dva litry náhražky a adlibitně slamnatý starter smíchaný na farmě.

Krmná křivka je nastavena tak, že ve věku 30 dní přijímají telata až 12 litrů náhražky denně v šesti dávkách. „Odmění se vysokými přírůstky,“ sdělil Ing. Krivan.

Pozvolný odstav probíhá od 51. do 75. dne. „Delší doba znamená menší stres a lepší trávení,“ je přesvědčen řečník.

Po odstavu se oddělí jalovičky od býků, kteří putují do výkrmny. Zpočátku přijímají slamnatý starter a TMR v poměru 1 : 1, následuje pouze směsná krmná dávka.

Zkrmování slamnatého starteru a pozvolný odstav doporučila kromě jiného Dr. Orsi Pozbaj při své nedávné návštěvě chovu. Jak komentuje Ing. Krivan, zlepšilo se nejen zdraví telat, ale také jejich užitkovost.

Jana Velechovská

převzato z týdeníku Zemědělec

Sportem do formy

Kola 2023

Konec srpna patřil těm chovatelům, kteří kromě tisíce denních kroků po stájích zdolávají také desítky kilometrů na kole. Cesta podél řeky Svatky na přehradu Vír se fakt vydařila. Prohlídka přehrady nám mj. přinesla i zjištění, že jméno Kaplan není spojeno jen s vysokoužitkovým chovem v Ostřetině, ale i velmi účinnou turbínou s vysokým průtokem. Závěr téměř 80 km túry nám zpestřila prohlídka Klášterního pivovaru Porta Cielí, kde jsme měli možnost i ochutnat různá piva. Večerní raut v hotelu Červený Mlýn pak přinesl nejen zážitky některých z nás z osobního rekordu ujetých téměř 80 km, ale i malou narozeninovou oslavu. A jak už to někdy bývá, jak se sejde výborná parta a sportovní duch, plánuje se které trasy a množství km zase zdoláme příště.

VVS Ski 2023

Poslední únorový čtvrtek se účastnilo tradičního lyžařského klání VVS Skikritérium 54 účastníků. Vrtkavé počasí neprálo běžkařům, lyžaři museli změřit své síly na umělém sněhu ve Skiareálu Čenkovice. Nadšení ani výkony nicméně nebyly slabší, ve srovnání s minulými, na sněh bohatými ročníky. Slalom žen vyhrála z farmy Milana farmy Květa Ložiová, další medailové pozice si rozdělily Anna Zapletalová a Radana Vrbková z podniku ZD Unčovice. V mužské kategorii ovládli druhou a třetí pozici zástupci zmíněné farmy Vojta Martínek a jeho otec Milan. Jediný, kdo byl rychlejší, byl vítězný Josef Vokoun zastupující Rynagro, a. s. Večer patřil oceňování všech účastníků a poslechu hudby v podání skupiny Mr. Fraš.

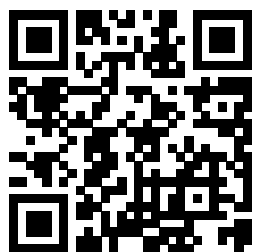

Goralové v Čenkovících

Slunečné počasí v září 2023 přilákalo do sportovního areálu v Čenkovících v Orlických horách zdatnou volejbalovou partu Slezských goralů z Jablůnkova a okolí, aby změřili síly v beach zápasech s lidmi z VVS. Nakonec jsme si skvěle zahráli ve 4 týmech a propoceně odpoledne zapili večer nejen výborným pivem z místní restaurace.

Pro ty nejmladší jen to nejlepší...

 /nafarmeveforme

*S veškerou možnou péčí se staráme o to, aby Vaše telata
měla možnost vyrůst v krásné dojnice, či statné býky.
Prostě, prvotřídní servis VVS.*

Vítejte na palubě!